

Ankenævnet *for* Forsikring

Den 1. Juni 2022 blev i sag nr. 96388:

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

mod

PFA Pension
Marina Park
Sundkrogsgade 4
2100 København Ø

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikringstageren har forsikring ved tab af erhvervsevnetab. I klage af 3/2 2022 har klagerens repræsentant bl.a. anført:

"Denne sag er efter min opfattelse principiel, det grundlaget for vurderingen og ikke mindst stop af [klageren] udbetalinger er uberettigede og på et uberettiget grundlag og ikke mindst på et bekymrende grundlag.

Vores klagepunkter:

- Uberettiget stop af udbetalingen
- Bekymrende brug af overvågning og ikke mindst brugen af de såkaldte beviser
- Bekymrende rådgivning af [klageren] - i forbindelse med stop af udbetalingen

Sagen kort beskrevet:

Tilbage i september 2015 kører [klageren] galt ... , altså i skrivende stund mere end 5 år siden. På dette tidspunkt er [klageren] ansat på [virksomhed1].
[klageren]

[Klageren] situation pr. d.d.

[Klageren] er fortat fuldt sygemeldt og uarbejdsdygtig. Vi vedlægger bilag A - mail fra Forsakring-kassen. Af denne ønsker vi at fremhæve:

- 'I Sverige har vi 'sjukpenning' (sickness benefit) [Klageren] har sjukpenning i nuläget och haft detta sedan 1 september 2017.'
- 'Precis som [klageren] har nämnt för dig så planerades det en arbetsförmågebedömning eller en arbetsträning för att utreda om [klageren] har en arbetsförmåga men detta har inte kunnat starta ännu pga. hans medicinska tillstånd. Detta framgår i senaste läkarintyget."

- 'Jag har inte haft någon kontakt med PFA.'

Der er således i det svenske offentlige system ikke usikkerhed om, at [klageren] er syg og har været på Svensk pension fra 1. september 2017. Vi forventer, at PFA modargument vil være, at de laver en selvstændig vurdering, men vi ønsker, at Ankenævnet skal bemærke, at man ikke siden 1. september 2017 har kunne igangsætte en 'arbejdsprøvning'. Dertil skal bemærkes, at hele sagen med PFA, overvågningen ikke på nogen måde bidrager positivt til [klagerens] situation.

Det ændrer samtidig ikke på, at PFA med rimelighed skal vurdere [klageren] erhvervsevne her og nu, hvilket alt andet lige vil betyde, at PFA burde komme til en konklusion, nemlig, at udbetalingerne skal fortsætte.

Vi vedlægger samtidig 4 dokumenter 'Forsikringskassen' for hhv. januar, april, juni.

Dokument dateret 17-01-2020

- *'Sjukskriven på grund af lindrig kognitiv störning, specificeret huvudvärksyndrom och cervikobrakialt syndrom. Av läkarintyget framgår att sjukdomen medför oförändrad status, kronisk huvudvärk smärta halsrygg, symtom av PTSD, lått kognitiv nedsättning, rastlöshet, koncentrationssvårigheter och humorsvängningar. Hjärnskad bild er försämrad balans, snabb uttrötthet, nedsatt uthållighet, dålig initiativ och planeringsförmåga. Viss förbättring i nacka och halsrygg men försämrad psykisk status. Bedömning från psykolog är fortsatt sjukskrivning på 100% för behandlingssyfte.'*
- *'Jag bedomer Att den försäkrade har helt nedsatt arbetsförmåga'*

Dokument dateret 20-01-2020

Telefonsamtale med psykolog ...-fremgår bl.a.

- *'Den försäkrade har ökade symptom, liknande utmattningssyndromssymtom utöver hans hjärnskade Ulrika bedomer att så småningom är det viktigt att man får urtett hvad hans arbetstid är men i nulåget är livsstressen för stor'. Den ... har deltagit i de rehabiliteringsinsatser som erbjuds, men har dragit matten under tårterna på honom og viset han stresskänslighet'*

Dokumentet dateret 28-04-2020

- *'Bedömning av rätten til sjukpenning'*

Den försäkrade er sjukskriven for lindrig kognitive stornin, annat specificerat huvudvärksyndrom, humorsvängningar och cervikobrakialt syndrom. Det framgår af intyget af status er oförändret. Postcommotio hjärnskade bild med kronisk huvudvärk och smärte i halsrygg. Inslag af symtom af PTSD som utvecklet sig under tiden. "

Dokument dateret 16-06-2020

- *" ... hel sjukskrivning for perioden 1. juli - 30 september 2020".*
- *"Av lakareintyget fremgår att sjukdomen oförändrad symptom bild har fortsatt kontakt og uppföljnings hos psykolog ... försämrade koncentration og uthållighet inte aktuell for arbetsprovning, på grund af den pågående stress ... Forsamled balans dålig planeringsförmåga og initiativ'.*
- *'Jeg bedomer at [klageren] har helt nedsatt arbetsförmåga på grund af sjukdom i'*

Videodokumentation

Undertegnede er i bisiddelse af videomaterialet på USB stick. Om end videoerne er uden væsentligt indhold, så er dette imidlertid en afgørende del af PFA's 'bevis'.

På [klagerens] vegne beder vi, at ankenævnet gennemser filmene. Formålet hermed er, at ankenævnet bruger dette materiale som udgangspunkt for, hvorvidt dette kan danne grundlag for en stop af udbetalingen.

Givet dette er hhv. PFA og de øvrige selskabers berettigelse for stop af udbetalingerne, så vil PFA og deres udfordring med underskud på SUL-regnskabet hurtigt været løst.

Hvis dette niveauet for brug af data og dokumentation, og at dette i givet fald kan berettige til stop af udbetaling. Sagt på godt dansk: 'PFA vil kunne optage lignende film på alle deres kunder og på denne baggrund stoppe udbetalingene'.

Dertil kommer, at når udbetalingen er stoppet, så tilbydes den stoppede en både dyr og dårlig forsikring, som den forsikrede uden indkomst har ingen eller ringe mulighed for, at kunne videreføre og skadeslidte modtager ingen eller mangelfuld information om konsekvenserne.

Det skal i den forbindelse nævnes, at PFA ingen indsats har gjort for, at informere [klageren] om, hvad konsekvenserne ved manglende videreførelse er. [Klageren] er en syg mand og da [klageren] vendte retur og ønskede at videreføre, var meldingen, at [klageren] var for sent på den.

Hvordan ønsker ankenævnet dette fortrolige materiale tilsendt?

PFAs brug af 'beviser' og data

12. marts 2020 fremsendte vi udførlig klage til PFA - hvor vi blandet andet ønskede at adressere 'høje aktivitetsniveau' samt PFA observationer, hvor [klageren] både kan cykle og spille fodbold.

Som det fremgår af klagen, så er [klageren] aktivitets niveau faktisk lavt og det påstående fodboldspil - er alene bold tjabberi med hans [familiemedlem]. [Klageren] forsøger, at bidrage til en så normal hverdag som muligt. Dertil skal bemærkes, at [klageren] aldrig har oplyst, at han f.eks. ikke kan cykle - bl.a. oplyser [klageren] i funktionsevneskema af 24. juni 2019 til spørgsmålet:

- 'Beskriv om du kan udføre nedenstående aktiviteter og i hvor lang tid' under punktet
- 'Cykle' – 'Ja, ingen problemer - kortere ture'

Der er således ingen diskrepans mellem [klagerens] udsagn og PFA's observationer.

Ovenstående er blot et eksempel, men Ankenævnet bør og kan ikke sidde speciellæge ... undersøgelse af 25. oktober 2018 overhøring.

Af konklusionen fremgår:

- *'Klienten har behov for max. ydre struktur.*
- *Vil være i stand til at arbejde en kortere tidsperiode ad gangen.*
- *De erhvervsmæssige krav synes alene at kunne øges i et roligt afgrænset tempo.*
- *Kan umiddelbart ikke pege på, andre sociale eller behandlingsmæssige tiltag, der vil kunne bedre funktionsniveauet.*
- *Klienten fremstår således med kognitive vanskeligheder, primært i form af svækket koncentration indlæring og hukommelse samt mental udtrætning – hjernemæssig udtrætning.*

- *Hertil kommer følgerne af den aktuelle 'krisetilstand' set i relation til aktuelle*
- *Den psykiske status findes primært præget af klientens noget 'forvirrede tilgang' tab af overblik, altså krisepregede reaktioner, således at klientens evne til at samarbejde er nedsat/påvirket.'*

Ovenstående er direkte taget fra brevet fra [selskabets advokat] af 29. november 2019 og underbygger i vores klare opfattelse [klagerens] sag - alligevel kommer PFA v. [advokat] til en anden konklusion.

Speciellægeundersøgelse af 8. oktober 2019:

Undersøgelsen er foretaget af speciellæg ... efter PFA rekvirering.

Nedenstående er igen direkte afskrift af Advokat ... brev af 29. november 2019.

'Aktuelle

[Klageren] har i forløbet været frustreret og udad reagerende, hvilket medførte sociale vanskeligheder i parforholdet og der har været behov for krisehjælp.

De aktuelle klager er:

1. Kognitive påvirkninger. [Klageren] har svært ved at klare omstillinger og ændringer i dagligdagen. [Klageren] skal leve meget struktureret og helst passe sig selv. Der er desuden nedsat hukommelse og nedsat koncentrationsevne.
2. Nedsat overskud i det daglige. [Klageren] bliver fjern i kontakten til andre mennesker og i kontakten til [familiemedlemmer].
3. Hurtig udtrætning. [Klageren] skal have pauser i løbet af dagen.
4. [Klageren] har en følelse af at være i et 'åbent fængsel'.
5. Nedsat søvn med opvågninger af og til og med natlige mareridt med flash backs om ulykken. Mareridt optræder nu lidt sjældnere, ca. 3 gange om måneden.
6. Venstresidig hovedpine, optræder ca. 4 dage om ugen og er ofte pludseligt indsættende. Ca. 1 gang om ugen ses migrænelignende hovedpine med lys- og lydoverfølsomhed.
7. Svimmelhed ved hurtig oprejsning og ved stress.
8. Af og til synssløring.
9. Konstante venstresidige nakkesmerter med forværring ved belastning. Der har været en bedring ved øvelsesprogram.
10. [Klageren] har svært ved at udtrykke sig verbalt uden filter.
11. Tilfælde med panikangst.

Konklusion

... årig mand, som den 16. september 2015 forulykkede med sin bil Siden vedvarende gener som beskrevet under 'Aktuelle' med langvarigt forløb på hjerneskadecenter. Der er tale om dels kognitive senfølger, dels psykiske senfølger og dels fysiske senfølger med behov for fortsat behandling og støtte. Det har ikke været muligt at genetablere arbejdsfunktionen og der er nu planlagt et afklarende praktikforløb.

Ved objektiv undersøgelse findes der nedsat bevægelighed i nakken samt nedsat følesans på venstre fod.

Der er foretaget relevant udredning med skanninger og undersøgelser på hjerneskadecenter.

Der findes overensstemmelse mellem de subjektive klager og de objektive fund.

Der findes ikke sociale/psykiske forhold eller misbrug, som kan have indflydelse på tilstanden.

Tilstanden vurderes som værende stationær med vedvarende skånebehov ift. de fleste arbejdsfunktioner.'

Faktum er, at PFA, PFA advokat og PFA lægekonsulenter helt og andeles tilsidesætter fakta i jagten på, at stoppe underskuddet på SUL regnskabet."

Selskabet har den 19/8 2021 bl.a. redegjort for sagsforløbet og afgørelsen således:

"1 PÅSTAND

(1) Klagen kan ikke tages til følge.

Påstanden indeholder en sædvanlig subsidær modifikation.

2 SAGSFREMSTILLING

2.1 Nærværende sag omhandler spørgsmålet om, hvorvidt klager har løftet bevisbyrden for, at hans generelle erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen i henhold til PFA's forsikringsbetingelser, eller om PFA derimod har været berettiget til at indstille udbetalingen af erhvervsevnetabsydelse samt præmiefritagelse under klagers erhvervsevnetabsforsikring med policenr. ... med virkning fra den 31. januar 2020, som sket.

2.2 Forsikringsaftalen

2.2.1 Klager er berettiget til udbetaling af erhvervsevnetabsydelse og præmiefritagelse, såfremt hans generelle erhvervsevne er nedsat til halvdelen eller derunder, jf. bilag A.

2.2.2 Af de generelle forsikringsvilkår, bilag A, fremgår bl.a.: ...

2.2.3 Klagers forsikringsbetingelser er således toledet. For det første skal mulighederne for at tjene

penge ved arbejde af helbredsmæssige årsager være nedsat med mindst halvdelen. Denne betingelse betegnes ofte som den helbredsmæssige betingelse for dækning. For det andet skal den faktiske indtjening være nedsat med mindst 50 procent. Dette betegnes ofte som den økonomiske betingelse.

2.2.4 Som det fremgår af forsikringsbetingelserne, og som statueret gentagne gange i såvel rets- som ankenævnspraksis, menes der ved tab af erhvervsevne forsikringstagerens generelle tab af erhvervsevne i modsætning til en fagspecifik dækning, der dækker forsikredes tab af erhvervsevne i et konkret fag eller stilling. Vurderingen af den generelle erhvervsevne er dermed bredere end den vurdering, som foretages af erhvervsevnetabet, når dækningen er fagspecifik.

2.2.5 Det er klager som forsikrede, der har bevisbyrden for, at han opfylder forsikringsbetingelserne. Klager skal således kunne bevise, at han opfylder betingelserne for udbetaling af erhvervsevnetabsydelse og præmiefritagelse. Denne bevisbyrde er ikke løftet.

2.3 Grundlaget for PFA's bevilling af forsikringsdækning indtil 31. januar 2020

2.3.1 PFA har månedligt udbetalt erhvervsevnetabsydelse og ydet præmiefritagelse under policenr. ... til klager i perioden 1. juli 2016 til 31. januar 2020.

2.3.2 Bevillingen af erhvervsevnetabsydelse og præmiefritagelse er sket på baggrund af klagers anmeldelse af 3. oktober 2016, bilag B, hvori klager oplyste, at han led af postcommotionelt syndrom, PTSD og whiplash (piskesmæld) som følge af et færdselsuheld den 16. september 2015, og derfor ikke længere var i stand til at varetage sit erhverv.

2.3.3 Bevillingen er fortsat under forudsætning af, at klagers generelle erhvervsevne ikke har forbedret sig. Klager er løbende, herunder bl.a. i det oprindelige bevillingsbrev af 19. januar 2017, bilag C, samt i den efterfølgende korrespondance, herunder bevillingsbrev af 13. februar 2018, bilag D, blevet orienteret om, at klager var forpligtet til straks at meddele det til PFA, såfremt hans erhvervsevne eller tilknytning til arbejdsmarkedet måtte ændre sig. Således fremgår det bl.a. af PFA's bevillingsbrev af 13. februar 2018, bilag D: ...

2.3.4 Til brug for PFA's løbende vurdering af klagers erhvervsevne har PFA modtaget kopi af et opfølgningsskema udfyldt og underskrevet af klager den 23. april 2018, bilag E, hvori klager bl.a. afgav følgende erklæringer:

1. ...

2. Oplysninger om din sygdom

...

c. Beskriv venligst din helbredstilstand og, hvordan den påvirker din evne til at arbejde: -

Uændret - jeg har vedlagt papir for min seneste bedømming - Det kommer, håber jeg til at sige alt..

...

3. Oplysninger om din erhvervssituation

a. Er du i job - Nej

Hvis ja, oplys venligst navn og adresse på din arbejdsgiver eller egen virksomhed samt, hvor mange timer du arbejder om ugen:

...

f. Udfører du, eller er du i stand til at udføre andet arbejde, herunder ulønnet/frivilligt arbejde eller bestyrelsesarbejde - Nej

Hvis ja, hvor mange timer om ugen:

...

h. Forventer du at blive i stand til at arbejde igen/øge din arbejdstid? - Nej

Hvis ja, fra hvornår og hvor mange timer:

Hvis nej, hvad er årsagen? - Mit helbred.

...

2.3.5 PFA har desuden modtaget speciallægeerklæring udarbejdet af specialist i neuropsykologi og psykotraumatologi, ... , på baggrund af en undersøgelse foretaget den 25. oktober 2018, bilag F, hvoraf følgende bl.a. fremgår: ...

2.3.6 PFA har herudover modtaget et funktionsevneskema dateret og underskrevet af klager den 11. april 2019, bilag G, hvori klager blandt andet afgav følgende erklæringer: ...

2.3.7 PFA har endvidere modtaget funktionsevneskema udfyldt og underskrevet af klager den 24. juni 2019, bilag H, hvoraf det blandt andet fremgår: ...

2.3.8 Til brug for PFA's vurdering af klagers erhvervsevne, har PFA endvidere modtaget speciallægeerklæring udarbejdet af speciallæge i neurologi ... , på baggrund af en undersøgelse foretaget den 8. oktober 2019, bilag I, hvoraf følgende blandt andet fremgår: ...

2.3.9 De ovenfor anførte oplysninger er blandt andre indgået i PFA's vurdering af klagers erhvervsevne og dermed som en del af grundlaget for stillingtagen til fortsat bevilling af erhvervsevnetabsydelse og præmiefritagelse.

2.3.10 Den samlede værdi af bevilgede forsikringsydelse i perioden fra den 1. juli 2016 til indstillingen af ydelse den 31. januar 2020 under policenr. ... er 980.067,00 kr. i erhvervsevnetabsydelse og 50.782,49 kr. i præmiefritagelse.

2.4 Grundlaget for PFA's beslutning om at indstille udbetaling af erhvervsevnetabsydelse

2.4.1 Ved brev af 29. november 2019, fremlagt af klager som '2019.11.29 - Stopbrev med USB', meddelte PFA klager, at PFA agtede at indstille udbetalingerne af erhvervsevnetabsydelse under klagers pensionsordning med virkning fra den 31. januar 2020, ligesom retten til præmiefritagelse ville ophøre på dette tidspunkt, idet klager efter PFA's opfattelse ikke længere opfyldte betingelserne for at modtage udbetaling for tab af erhvervsevne eller fritagelse for indbetaling af præmie.

2.4.2 Indstillingen af udbetaling af erhvervsevnetabsydelse og præmiefritagelse under klagers erhvervsevnetabsforsikring skyldes, at PFA i forbindelse med PFA's fortsatte vurdering af klagers erhvervsevne er kommet i besiddelse af et bredt udvalg af oplysninger, der viser, at de af klager afgivne oplysninger omkring omfanget og nedsættelsen af hans erhvervsevne, samt karakteren af hans klager er klart uforenelige med hans faktiske aktivitets- og funktionsniveau.

2.4.3 Indledningsvis kan oplyses, at PFA i sager hvor der kan være grund til at formode, at en forsikringstager har forsømt sin forpligtelse til af egen drift at oplyse om indtrufne forbedringer af sin erhvervsevne eller har afgivet urigtige oplysninger om denne, indleder undersøgelser af forholdet med henblik på at afdække, hvorvidt der er tale om en begrundet mistanke. På denne baggrund træffer PFA beslutning om, hvorvidt der er grundlag for enten at fortsætte eller ophøre med at yde forsikringsdækning.

2.4.4 Det skal i den forbindelse understreges, at ethvert undersøgelsesskridt, som PFA foretager som led i ovennævnte skadepolitik, altid sker i overensstemmelse med gældende lovgivning, de på området gældende regler om god skik samt det til enhver tid gældende branchekodeks.

2.4.5 Som led i PFA's undersøgelse af mistanken om urigtige/mangelfulde oplysninger iværksatte selskabet observationer af klager. Oplysningerne foreligger blandt andet dokumenteret i form af observationsrapporter og foto-/videoptagelser, som er foretaget i perioden den 25. februar til den 26. februar 2019, den 25. september til den 27. september 2019 og den 7. oktober til den 9. oktober 2019, i alt 8 observationsdage.

2.4.6 Observationsrapporterne fremlægges som bilag J. I tillæg hertil fremlægges en aktivitetsoversigt over de samlede observationer som bilag K. De fulde videoptagelser af klager med sløring af bipersoner fremlægges som bilag L, idet klager ikke selv har fremlagt disse. Som bilag M fremlægges USB-stik med et videoresume med udvalgte sekvenser af videomaterialet, der har et mere begrænset omfang. Der er sendt kopi heraf til klagers advokat.

2.4.7 Videoptagelserne skal sammenholdes med observationsrapporterne, hvori der er henvist til de enkelte videoklip.

2.4.8 Ved observationerne er det konstateret, at klager har et betydeligt aktivitets- og funktionsniveau, hvortil klager funktionsmæssigt fremstår med væsentlig større erhvervsevne end det til PFA oplyste, jf. nedenstående detaljerede gennemgang i afsnit 2.4.13.

2.4.9 Det er således konstateret, at klager er i stand til at bevæge sig frit og ubesværet i normalt til højt tempo, herunder at klager er i stand til at bevæge sin nakke fuldstændig frit til begge sider og ubesværet bøje sig fremover, sætte sig ned på hug, gå ned i knæ samt rejse sig igen.

2.4.10 Det fremgår endvidere af observationsmaterialet, at klager har en god balanceevne, idet det blandt andet ses ved observationerne, at klager er i stand til ubesværet at jonglerer med en fodbold

stående på ét ben, ligesom klager ubesværet er i stand til at kaste med en fodbold, gå hurtigt ind og ud af sin bil, cykle både alene med én hånd på styret og med et barn på bagagebæreren, udføre havearbejde med høj intensitet i over 3 timer samt bære flere tunge indkøbsposer.

2.4.11 Klager er endvidere observeret at være i stand til at agere socialt og færdes i områder med mange mennesker og megen udefrakommende stimuli uden synlige problemer eller besvær. Således fremstår klager ikke på nogen måde social hæmmet, og tager på eget initiativ kontakt til f.eks. medarbejdere i forskellige butikker.

2.4.12 Under hele observationsperioden bevæger klager sig opfaldende og uden tegn på funktionsindskrænkninger eller træthed. Klager er blandt andet observeret på dagen for undersøgelsen hos specialelæge ... , bilag I, samt dagen før og dagen efter undersøgelsen. I den forbindelse skal det fremhæves, at klager både dagen før undersøgelsen, samme dag som undersøgelsen og da-

gen efter undersøgelsen handler i mange forskellige butikker og opholder sig i en sportshal i over 1 time, alt sammen uden synlige tegn på problemer med at agere socialt eller i øvrigt tegn på funktionsindskrænkninger.

2.4.13 Der er således i observationsmaterialet ingen som helst indikation af, at klager skulle have de af ham anførte problemer, herunder at han skulle have en hæmmet daglig tilværelse både fysisk og psykisk, at han skulle være generet af hovedpine og svimmelhed, overfølsomhed for lys og lyd eller, at klager skulle tage særlige skånehensyn, såsom at bære solbriller dagligt mod lysfølsomheden eller bære høreapparat mod lydfølsomheden.

2.4.14 Ankenævnet opfordres til at gennemse det fulde observationsmateriale, som dokumenterer klagers aktivitetsniveau og funktionsevne. Opmærksomheden skal i øvrigt særligt henledes på følgende sekvenser i de af PFA foretagne videoobservationer på USB-stikket, bilag L, samt observationer dokumenteret i observationsrapporterne, bilag K:

- Bilag L sekvens 2019.02.25-1 Klager ses gående i rask tempo mod sin bil. Imens klager går i rask tempo, kigger han ubesværet ned på sin mobil og sætter sig ligeledes ubesværet ind i sin bil.
- Bilag L sekvens 2019.02.25-6 til 7 Klager ses gående med en kasse og bold i den ene hånd og sin mobiltelefon i den anden hånd. Mens klager går, taster eller læser klager på sin mobiltelefon uden synligt besvær.
- Bilag L sekvens 2019.02.25-8 Klager ses kaste med en fodbold mod blandt andet et basketball net. Klager ses i den forbindelse ubesværet at bevæge og dreje hovedet til begge sider og fremstår i øvrigt upåvirket i sine bevægelser. Klager ses endvidere siddende på hug, rejse sig fra hug, bevæge sig hurtigt efter bolden samt ubesværet at stå på ét ben, mens han sparker til fodbolden.
- Bilag L sekvens 2019.02.25-9 til 16 Klager ses spille fodbold og ses i den forbindelse blandt andet dreje hovedet ubesværet og i øvrigt bevæge sig upåfaldende, herunder i løb efter bolden, og når klager sparker til bolden. Klager ses endvidere ubesværet at holde balancen stående på ét ben, mens han sparker til bolden med det andet ben.
- Bilag L sekvens 2019.02.25-20 Klager ses gående og ses stoppe ved en vej. Her drejer klager hovedet til begge side for at se, om det kommer biler. Klager går herefter over vejen.
- Bilag L sekvens 2019.02.26-1 til 4 Klager ses gående på gaden. Klager bærer ikke solbriller og fremstår i øvrigt upåvirket af trafik og mennesker, selvom klager har handlet i flere butikker og bærer forskellige poser og en kaffekop i hænderne.
- Bilag L sekvens 2019.02.26-5 Klager ses gående med en pose i den ene hånd, mens han taler i mobiltelefon med den anden hånd. Klager smiler og fremstår glad og upåvirket.
- Bilag L sekvens 2019.09.25-1 Klager ses snakke med en anden person som lægger armen om klagers nakke.
- Bilag L sekvens 2019.09.25-3 Klager ses gående fra kolonihaveforening, mens han ryger og taler med en anden mand.

- Bilag L sekvens 2019.09.25-5 Klager ses løbende over gaden.
 - Bilag L sekvens 2019.09.26-2 til 3 Klager ses handle i en butik sammen med et barn, hvor klager blandt andet sætter en ...cykel på plads.
 - Bilag L sekvens 2019.09.26-6 til 13 Klager ses sammen med et barn, hvor klager og barnet gå i yderligere tre butikker for at handle. Klager fremstår afslappet og upåvirket af de forskellige butiksbesøg. Klager ses desuden flere gange fuldstændig ubesværet at sætte sig ind i sin bil.
 - Bilag L sekvens 2019.09.27-2 Klager ses gående over gaden med flere poser i begge hænder.
 - Bilag L sekvens 2019.10.07-2 Klager ses sammen med en kvinde handle i en dagligvarebutik. Det er klager, som kører med kurven, og klager som sørger for at lægge størstedelen af varerne op på båndet ved kassen. Det er ligeledes klager, som står for kommunikation og betaling med personen bag kassen.
- Bilag L sekvens 2019.10.07-5 til 7 Klager ses bøje sig ind i bagagerummet på sin bil og ses tage flere poser og pakker med toiletpapir/køkkenrulle i begge hænder, som klager bærer ind.
- Bilag L sekvens 2019.10.08-1 Klager ses gående i rask tempo og ses uden synligt besvær at dreje hovedet mere end 45 grader for at se sig over skulderen.
 - Bilag L sekvens 2019.10.08-4 til 5 Klager ses sammen med en kvinde handle i en dagligvarebutik og ses i den forbindelse lægge varer op på båndet ved kassen. Klager ses ubesværet at dreje nakken og fremstår i det hele upåvirket. Klager ses efterfølgende bære tre fyldte poser med varer ud til bilen, mens kvinden går ved siden af.
 - Bilag L sekvens 2019.10.08-7 til 8 Klager ses ubesværet cykle. I den forbindelse ses klager desuden putte den ene hånd i lommen, mens han cykler. Klager ses desuden cykle med et barn på bagagebæreren ligeledes uden synligt besvær.
 - Bilag L sekvens 2019.10.08-9 til 10 Klager ses gående med en cykel i den ene hånd og et barn i den anden hånd. Klager ses flere gange ubesværet at dreje hovedet til begge sider.
 - Bilag L sekvens 2019.10.09-1 til 5 Klager ses handle i et byggemarked sammen med en kvinde. Klager taler blandt andet med en ansat. Klager ses desuden gå i hug og kigge efter varer.
 - Bilag L sekvens 2019.10.09-8 Klager ses bøje sig ind i en bil og tage en større kasse ud, som klager ses bærer over vejen.

2.4.15 Ovenstående er blot et udsnit af de observationer, som PFA har foretaget af klager, og som dokumenterer, at klager har et højt funktions- og aktivitetsniveau. Rent statistisk er det ikke sandsynligt, at PFA tilfældigt har ramt de dage, hvor klager var aktiv, idet PFA har foretaget observationer i otte dage henover en periode på otte måneder. Observationerne er derfor efter PFA's opfattelse repræsentative for klagers hverdag.

2.4.16 Det er PFA's opfattelse, at de ovennævnte oplysninger og observationer er uforenelige med de oplysninger om omfanget og karakteren af klagers gener og hans funktions- og aktivitetsniveau,

som han har givet til PFA, og som skulle udgøre grundlaget for PFA's beslutning om fortsat bevil-
ling
af erhvervsevnetabsydelse samt præmiefritagelse.

2.4.17 Det fremgår af PFA's forsikringsbetingelser, bilag A, samt af tidligere bevillingsbreve til kla-
ger, bilag C og bilag D, at klager er forpligtet til at oplyse til PFA, hvis hans erhvervsevne forbedres.
PFA har ikke modtaget oplysninger fra klager om de ovenfor nævnte forhold, ligesom de oplysnin-
ger, som PFA har modtaget fra klager, slet ikke stemmer overens med de af PFA foretagne obser-
vationer.

2.4.18 Der er herefter intet i de oplysninger, som PFA nu er i besiddelse af, som antyder, at klager
skulle have de anførte funktionsindskrænkninger med den virkning, at hans erhvervsevne skulle
være reduceret med mindst halvdelen, som der kræves efter forsikringsbetingelserne.

2.5 Det er således PFA's klare opfattelse, at klagers erhvervsevne ikke længere er nedsat i dæk-
ningsberettigende grad, men at klager med rette tiltag og eventuelle skånehensyn vil være i stand
til at varetage et erhverv på mindst halv tid. PFA har derfor været berettiget til at indstille udbeta-
lingen af erhvervsevnetabsydelse og retten til præmiefritagelse under klagers pensionsordning
med policenr. ... med virkning fra den 31. januar 2020, som sket.

2.5.1 Det bemærkes endvidere, at klager ved [repræsentanter] fik lejlighed til at fremkomme med
sine bemærkninger til ovenstående forhold, herunder det fremsendte dokumentationsmateriale,
inden udbetalingen af erhvervsevnetabsydelse blev indstillet. Dette skete gennem korrespon-
danc med PFA's advokat, men klager er ikke fremkommet med bemærkninger, som har givet PFA
anledning til en anden vurdering af sagen. Korrespondancen mellem [repræsentant] og PFA's ad-
vokat er fremlagt af klager som 'Mail besvarelse af 15. april 2020 side 1-3'. Korrespondancen in-
deholder desuden PFA's lægekonsulents vurdering af klagers funktionsevne.

2.6 Klagers klageskrift

2.6.1 I relation til klagers klageskrift skal indledningsvis bemærkes, at PFA's vurdering er baseret
på

oplysningerne i den konkrete sag, herunder de af klager fremhævede speciallægeerklæringer, bi-
lag

F og bilag I, samt det foreliggende observationsmateriale, bilag J, bilag K, og bilag L. Der er således
tale om en samlet vurdering af, om klager opfylder betingelser for fortsat udbetaling af erhvervs-
evnetabsydelse uden skelen til PFA's SUL regnskab, som ellers gentagne gange og fuldstændig
ubegrundet påstået af klager.

2.6.2 For så vidt angår de af klager nu fremlagte akter fra 'Försäkringkassen' bemærkes, at oplys-
ningen om, at klager er blevet bevilliget 'sjukpenning' fra den 1. september 2017, ikke ændrer på
PFA's indstilling af udbetaling af erhvervsevnetabsydelse allerede fordi bevillingen af 'sjukpen-
ning' sker efter andre betingelser end bevilling af erhvervsevnetabsydelse under en dansk er-
hvervsevnetabsforsikring, hvorfor sådanne andre myndigheders tildeling af ydelser som det klare
udgangspunkt er uden betydning for vurderingen efter PFA's forsikringsbetingelser. Dette er i
overensstemmelse med fast praksis fra domstolene og ankenævnet, hvor der bl.a. kan henvises til
højesteretsdommene U 2011.2223 H og U 2007.846 H.

2.6.3 De bevilgende myndigheder har endvidere ikke haft det foreliggende billede af klagers reelle funktionsevne og aktivitetsniveau, idet de bl.a. ikke har fået forevist de af PFA foretagne observationer, ligesom en række af lægelige akter indeholder klagers egne beskrivelser af smerter og gener, som efter PFA's opfattelse ikke giver et retvisende billede af klagers reelle funktionsevne og aktivitetsniveau.

2.6.4 For så vidt angår klagers bemærkning om, at lignende observationer, som der er foretaget på klager, kunne foretages på alle PFA's kunder bemærkes, at PFA er uenig heri og postulatet savner ethvert bevismæssigt grundlag. Der henvises i den forbindelse til beskrivelsen af klagers funktionsnedsættelser sammenholdt med klagers observerede funktionsniveau.

2.6.5 Endelig bemærkes for så vidt angår klagers kritik af PFA's rådgivning om videreførelse af klagers pensionsordning, at PFA i brev af 29. november 2019, bilag '2019.11.29 - Stopbrev med USB' oplyste klager om klagers mulighed for at videreføre hans pensionsordning med forsikringsdækninger og opsparing. PFA bad i den forbindelse klager kontakte PFA inden den 31. april 2020, en frist på 5 måneder, såfremt klager ønskede at videreføre sin pensionsordning. Der henvises endvidere til pkt. 1.13 og pkt. 1.14 i PFA's forsikringsbetingelser, bilag A, s. 8-9, vedrørende den forsikredes muligheder, hvis den forsikrede ikke længere kan være med i gruppepensionsordningen. Det er således PFA's opfattelse, at klager har fået fuldt tilstrækkelig rådgivning om videreførelse af pensionsordningen med forsikringsdækninger og opsparing. Klager kontaktede imidlertid ikke PFA inden denne dato med henblik på at videreføre sine forsikringsdækninger, hvorfor disse forsikringsdækninger, herunder erhvervsevnetabsforsikringen, er ophørt pr. 31. april 2020. Såfremt ankenævnet

finder, at PFA var berettiget til at indstille udbetalingen af klagers erhvervsevnetabsydelse samt præmiefritagelsen, som sket, gøres det derfor gældende, at klager ikke har videreført sin pensionsordning og derfor ikke har nogen forsikringsdækning for erhvervsevnetab efter den 31. april 2020.

3 SAMMENFATTENDE ANBRINGENDER

3.1.1 Det gøres gældende, at klager ikke har løftet bevisbyrden for, at klager fra den 31. januar 2020

har et generelt erhvervsevnetab på mindst halvdelen. Subsidiært, at PFA har løftet bevisbyrden for,

at klager fra den 31. januar 2020 ikke har et generelt erhvervsevnetab på mindst halvdelen.

3.1.2 Klager opfylder således ikke betingelserne for udbetaling af erhvervsevnetabsydelse og ret til præmiefritagelse.

3.1.3 På den baggrund er det PFA's opfattelse, at PFA er berettiget til at indstille udbetalingerne af erhvervsevnetabsydelse og præmiefritagelse fra den 31. januar 2020, som sket, subsidiært fra et senere tidspunkt."

Klagerens repræsentant har den 1/2 2022 bl.a. anført:

"Indledningsvist, så skal vi kraftigt henlede opmærksomheden på [selskabets] afsnit 2.2.2 og 2.2.3., da dette er helt essentielt for sagen.

Ligeledes er det vores klare opfattelse, at der ikke med rimelighed er lagt vægt på de akter, som fremkommer fra de læger, specialister der møder [klageren] i dagligdagen og derved kan lave en objektiv vurdering af [klagerens] erhvervsevne.

Punkt 2-2.25 Fejlagtigt fortolkning af gældende pensionsaftale

[Selskabet] henviser indledningsvist til afsnit 6.1.1.1 i de gældende forsikringsbetingelser. '6.1.1. Definition af erhvervsevnenedsættelsen 6.1.1.1. Nedsættelse i dækningsberettiget grad Erhvervsevnen er nedsat i dækningsberettiget grad, hvis den forsikrede - efter PFA Pensions skøn - ikke længere er i stand til at tjene mere end 50 procent af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, anciennitet og alder. Bedømmelsen sker på grundlag af en helhedsvurdering under hensyn til den forsikredes helbredstilstand, uddannelse og tidligere beskæftigelse

[Selskab] påstand

'Klagers forsikringsbetingelser er således toledet. For det første skal mulighederne for at tjene penge ved arbejde af helbredsmæssige årsager være nedsat med mindst halvdelen. Denne betingelse betegnes ofte som den helbredsmæssige betingelse for dækning. For det andet skal den faktiske indtjening være nedsat med mindst 50 procent. Dette betegnes ofte som den økonomiske betingelse.

Dette er udover faktuel forkert også bekymrende, at [selskabs advokat] ikke har kendskab til den faktuelle pensionsaftale, hvorfor vi skal bede ankenævnet pålægge [selskab] af-/bekræfte hvorvidt [klagerens] *'faktiske indtjening være nedsat med mindst 50 procent'*.

... kan jeg oplyse [selskabets advokat], PFA som standard tilbyder virksomhedskunder, at den faktiske indtjening kun skal være nedsat med 10%.

Imidlertid er [klageren] ikke omfattet af en standard obligatorisk firmapensionsaftale, men pensionsaftale for [virksomhed1], hvor udbetaling foretages ved lønophør/lønnedgang, dvs. hvis der er et indkomsttab på 1 kr.)

Vi vil kraftigt opfordre til, at [selskabets advokat] konsulterer PFA forinden en besvarelse.

[Selskabets advokat] angiver i pkt. 2.2.5 at det er [klageren] der har bevisbyrden, men [klageren] bør have en rettelig forventning om, at hans beviser således også behandles i respekt for de faktuelle vilkår.

Imødeser sekundær og hurtig afklaring fra [selskabets advokat] side.

Punkt 2.3.8-2.3.10

[Selskabets advokat] angiver, at *'De ovenfor anførte oplysninger er blandt andre indgået i PFA's vurdering af klagers erhvervsevne og dermed som en del af grundlaget for stillingtagen til fortsat bevilling af erhvervsevnetabsydelse og præmiefrigørelse.'*

Dertil må spørgsmålet være, hvordan kan man så komme til en konklusion omkring ophør?

Speciallæge I Neurologi ... konkluderer:

- Der er tale om dels kognitive senfølger, dels psykiske senfølger og dels fysiske senfølger med behov for fortsat behandling og støtte.
- Det har ikke været muligt at genetablere arbejdsfunktionen
- Der er overensstemmelse mellem de subjektive klager og de objektive fund
- Tilstanden vurderes som værende stationær med vedvarende skånebehov ift. de fleste arbejdsfunktioner

Det er os noget uklart, hvad relevansen af pkt. 2.3.10 er, men givet tallene er korrekt, kan vi have bekymring om, hvorvidt [klageren] har fået den rette præmiefritagelse i perioden 1. juli 2016 til 31. januar 2020.

Omend beregningen ikke foretages som simplificeret som anført, så lad os antage en månedlig løn på 35 t.kr. og det obligatoriske pensionsbidrag på 15%. Dette giver et månedligt pensionsbidrag efter AMB på 4.830 kr. eller 207.690 kr. over de 43 måneder. Dertil skal fratrækkes omkostninger m.v. og tillægges reguleringer.

Essensen er, at PFA's udgift ikke kan være gældende for, hvorvidt [klageren] er dækningsberettiget eller ej.

Men vi skal bede [selskabets advokat] bekræfte, hvorvidt tallene er korrekte og samtidig redegøre for, hvordan man kommer frem dertil.

Punkt 2.4.10-

[Selskabets advokat] fremfører

'Det fremgår endvidere af observationsmaterialet':

- at klager har en god balanceevne, idet det blandt andet ses ved observationerne, at klager
- er i stand til ubesværet at jonglerer med en fodbold stående på ét ben
- ubesværet er i stand til at kaste med en fodbold
- gå hurtigt ind og ud af sin bil
- cykle både alene med én hånd på styret og med et barn på bagagebæreren
- udføre havearbejde med høj intensitet i over 3 timer
- bære flere tunge indkøbsposer.

Vi må igen kraftigt opponere imod PFA brug af observationer og fortolkning af observationer.

[Klageren] balance evne:

Vi adresserede dette i vores indledende klage, men [klageren] har klart tilkendegivet, at han kan cykle, det fremgår af det spørgeskema, som [klageren] har besvaret

Vi har ligeledes tidligere adressere [klageren] balance evner med en fodbold relaterer sig til 'jonglering af bold i 2*2 berøringer og 1*3 berøringer.

At bruge et argument som 'ubesværet er i stand til at kaste med en fodbold' er bekymrende. Bekymrende hvis boldspil med [et barn] i så fald vil være udløsende faktor for, at PFA derved 'godtgør', at [klageren] har generhvervet mere end halvdelen af sin generelle erhvervsevne.

Dette må ankenævnet sætte en stopper for!

Havearbejde:

Der angives, at [klageren] 'kan udføre havearbejde med høj intensitet i over 3 timer'.

Af PFA subjektive observationer fremgår

- 10.13-11.30 ingen observationer 77 minutter
- 11.45-12.24 ingen observationer 39 minutter

Spørgsmål:

Hvordan kan PFA konkludere, at [klageren] har udført havearbejde med høj intensitet i over 3 timer?

Dertil skal tillægges, at vi i vores klage af 12. marts 2020 adresserede disse forhold:

PFA's folk observerer (tilsyneladende)

- '[Klageren] stå med skaft i hænderne
- foretog rivebevægelser', 'skubbede til hegn
- skubbede en trillebør rundt på grunden' (fremgår ikke om den var tom eller fyldt)
- han gik langs hæk /hegn mens han prustede/stønnede af anstrengelse'

PFA's folk bemærker

- 'sås med ny revet bed på begge sider af heng/hæk og sti. Enkelte træer så nyklippede ud ligesom de var ny vandet'

[Klageren] bemærkning hertil er, at han ikke, de ikke klippede træer – et faktum, som [klagerens] kammerat kan bekræfte om nødvendigt

Vi undrer og naturligt over, hvordan PFA's folk kan konkludere at træerne så nyklippede og var ny vandede og givet dette var tilfældet, hvori ligger beviset for, at dette er udført af [klageren]?

Fakta:

Der foreligger INGEN dokumentation for, hvad [klageren] har udført af arbejde og i hvilket omfang.

2.4.12

PFA bemærker, at [klageren] 'Under hele..... eller træthed'

Vi mener ikke med rette, at PFA via overvågning med rette kan vurdere træthed.

PFA refererer til 7-9 oktober. Som vi har redegjort for, så har [klageren] følgende aktivitet.

- 7. Oktober 163 min
- heraf 69 min ophold i hal med [klagerens familiemedlem]
- hvad var alternativet?, skulle [klageren] have forladt [sit familiemedlem]?
- Ingen aktivitet 9.44-16.51 = 427 min – er tiden brugt til hvile?
- 8. Oktober 335 min – PFA rekvireret speciellæge undersøgelse i Danmark
- heraf 83 min på familiebesøg – besøg + transport, men [klageren] alligevel var i DK
- haraf 12 min i [supermarked], der ligger på vejen!
- 9. oktober 268 min
- heraf 69 min ophold i hal

- Ingen aktivitet fra 11.47-16.46 299 min

PFA har i vores optik ingen forudsætninger for at lave en objektiv vurdering af, hvilket aktivitetsniveau [klageren] har og hvordan han reagerer efter aktivitet.

2.4.16

Hvis ankenævnet godtager PFA's påstand omkring aktivitetsniveau, så er konsekvenser, at skadelidte som [klageren] ikke på nogen måde kan deltage i det daglige familieliv, hvilket vil være en bekymrende vurdering.

3.1.3

Vi noterer os PFA's opfattelse, men skal bede Ankenævnet pålægge PFA, at redegøre for, hvilket tidsperspektiv, som de ser under 'subsidiært fra et senere tidspunkt'.

Essensen er, at [klagerens] ophør er og var uberettiget og [klagerens] situation i skrivende stund ikke er anderledes en dengang. Det er som vi redegør for i vores svar, [klagerens] håb og forventninger at komme tilbage, ligesom det fremgår af diverse akter, at [klageren] deltager aktivt i de tilbud, der kommer fra relevante myndigheder med henblik på tilbagevenden.

Speciallæge undersøgelse af 2. oktober 2022

Vi har til speciellægeundersøgelsen følgende kommentarer:

... skriver

'Patienten angiver at have haft et stressfuldt forløb siden ulykken inden han valgte at flytte til Sverige idet udredning var stressfuld for patienten. Patienten oplevede at være blevet lovet udredning og behandling, som han ikke modtog, bl.a. blev han lovet henvisning til center for hjerneska- de som endte med ikke at blive effektueret, så patienten til sidst opgav og flyttede til Sverige.'

Dette er ikke korrekt! [Klageren] har boet i Sverige siden 2005 og derved også på skadestidspunktet. Da [klageren] arbejdede var [klagerens] socialsikring knyttet til [klagerens] ansættelse i Danmark. Man får indtrykket, at [klageren] har fravalgt det danske system præmis, vi ikke kan acceptere.

Vi skal bede ankenævnet notere:

20.10.2016.

- 'Neurologisk regi, second opinion for obs post-commotionelt syndrom. Vurderes at have kronisk spændingshovedpine og post-commotionelt syndrom.'

25.10.2018 Neuropsykologisk vurdering v/ p.p. neuropsykolog ...

- Jeg således det resumerende og konkluderende kan anføres, at klienten har pådraget sig følger efter hjernerystelse. Klienten fremstår således med kognitive vanskeligheder, primært i form af svækket koncentration, indlæring og hukommelse samt mental udtrætning – hjernemæssig udtrætning. Hertil kommer følgerne af den aktuelle 'krisetilstand' set i relation til aktuelle ...

9.10.2019 Neurolog, speciallægeerklæring v/ p.p. neurolog ...

- Vurderes alt i alt at være tale om dels kognitive senfølger, dels psykiske senfølger og dels fysiske senfølger med behov for fortsat behandling og støtte.
- Det har ikke været muligt at genetablere arbejdsfunktionen og der er nu planlagt et afklarende praktikforløb.

- Ved objektiv undersøgelse findes der nedsat bevægelighed i nakken samt nedsat følesans på venstre fod.
- Der er foretaget relevant udredning med skanninger og undersøgelser på hjerneskadecenter.
- Der findes overensstemmelse mellem de subjektive klager og de objektive fund.
- Der findes ikke sociale/psykiske forhold eller misbrug, som kan have indflydelse på tilstanden'.

02-10-2021 - ...- Speciallæge i Neurologi

Samlet vurdering og konklusion

- Man kan ved dagens undersøgelse ikke afgøre om der fortsat er en forværring af tidligere nakke- og rygsmerter eller om tilstanden er stationær sammenlignet med før ulykken d. 16.9.2015.
- Kognitivt er der en direkte linje mellem udløsning af psykiske og kognitive symptomer og ulykken.
- Prognosen for at returnere til arbejdsmarkedet synes god, særligt hvis man får iværksat langsom returnering og afprøvning af job af mere praktisk karakter

Man kan derved konkludere, at [klageren] er ude af arbejdsmarkedet grundet helbredsmæssige årsager. [Klageren] ønsker at arbejde om end en evt. tilbagevenden skal ske med en langsom returnering og ikke nødvendigvis på ordinære vilkår. Deri ligger samtidig, at PFA's ophør af udbetaling er og var uberettiget.

[Klageren] har imidlertid følgende kommentarer til [neurologs] undersøgelse:

- Som sagt till dig i vores telefon samtale i sidste uge så føler jeg at denne undersøgelse var meget anderledes end alle andre jeg har været till, og att lägen slet ikke havde nogen interesse i at höre hvad jeg ville fortælle, og når jeg sagde jeg var trät körde hun bare videre og presset mig. Det jo klart jeg forsætter når jeg ikke kan sige fra, og undersøgelsen skal laves.
- Jeg kommer heller ikke i tanker om at hun lavet hjerte lunge tetoskopi på mig.
- Lägen skriver også at jeg flyttet til sverige i 2017 for at få behandling som jeg ikke kunne få i danmark, men jeg har boet i sverige siden 2005 og er socialsikret i sverige siden min opsigelse i 2017 fra [virksomhed1].
- Samtidig så havde jeg papir med fra sverige vedr. min rehabilitering i sverige som hun pænt afleveret tilbage samt papir fra speciellister i sverige (... hjärncenter) som jeg fik tilbage uden at hun kigget det igennem, (ellers ville de framgå i denne speciellägeerkläring.)
- De test lägen udförte, Major ICD-10 og MOCA, MMSE, ACE har jeg sagt til dig at det er test som ikke ligner nogen af de neurologiske test jeg har fået af andra läge) meget let at udför foruden det som skulle tegnes.
- Desuden stiller jeg spørsmålstegn ved, hvordan kan en läge i 2021 være så uenig, afkraftene og bekräftene i alle undersøgelser frem til dags dato, af alle andra lägeundersøgelser i danmark og samt sverige. Speciellt (... Hjärncenter i ...) hvor alle speciellisterne/forskerne sidder.

Observationer/kommentarer:

Som [klageren] anfører 'hvordan kan en läge i 2021 være så uenig, afkraftene og bekræftene i alle undersøgelser frem til dags dato, af alle andre lägeundersøgelser i danmark og samt sverige...' + 'De test lägen udførte, Major ICD-10...meget let at udfør foruden det som skulle tegnes.'

Vi må konstatere, at der i væsentlighed er forskel på denne speciallæge undersøgelse og tidligere foretagne. Vi må også konstatere, at der ikke er styr på data. Man får det indtryk, at [klageren] flyttede til Sverige, for at 'slippe ud' af det danske system, hvilket ikke er korrekt.

Samtidig må vi konstatere, at [klagerens] svenske akter ikke er indgået i vurderingen.

[Klageren] har siden 2021 været tilknyttet ... – et tværfagligt forløb, med henblik på, at bringe [klageren] (om muligt) tilbage på arbejdsmarkedet. Som det fremgår af skrivelsen fra tværfagligt forløb udarbejdet af ... – Arbejdsterapeut, så ønsker [klageren] tilbagevenden til arbejdsmarkedet, men som det også fremgår, så skal [klageren] alene deltage i dette initiativ – 9 timer ugentligt! Det fremgår i vores optik tydeligt, at [klageren] er kognitivt udfordret og ikke som vores modpart udlægges det et produkt af lav uddannelse og 'intellekt'.

Processen

Denne sag har kørt længe og også for længe. Som det fremgår af Bilag 3, fremførte [selskabets advokat] et tilbud om, at fortsætte udbetalinger til 31. maj 2020, givet en forligsmæssig løsning.

Deri ligger en anerkendelse af, at grundlaget for ophør IKKE har været berettiget og de givne observationer ingen værdi har, hvor PFA straks bør genoptage processen.

Next steps

Vi skal bede Ankenævnet tage stilling til sagen på det foreliggende grundlag.

Ankenævnet bør pålægge PFA

- Fuld genoptagelse af udbetalingerne retroaktivt, under hensyn til sagen og 'Tilbuddet fra [selskabets advokat]
- Pålægge PFA, at tilsikre at [klageren] får mulighed for, at videreføre denne ordning, når/hvis udbetalingen retmæssigt skal ophøre
- Pålægge PFA redegøre for størrelsen af præmiefritagelsen"

Selskabet har den 3/3 2022 bl.a. anført:

"1 SUPPLERENDE SAGSFREMSTILLING OG ANBRINGENDER

1.1 Klagers forsikringsbetingelser og fortolkning heraf

Klager anfører i sit indlæg af 27. januar 2022, at PFA har anlagt en 'fejlagtig fortolkning' af klagers pensionsaftale og henviser i den forbindelse til pkt. 6.1.1 i klagers forsikringsbetingelser. Af forsikringsbetingelserne fremgår: ...

1.2 PFA har tidligere anført, at klagers forsikringsbetingelser er toledet, idet både mulighederne for at tjene penge ved arbejde af helbredsmæssige årsager skal være nedsat med mindst halvdelen

(den helbredsmæssige betingelse), ligesom den faktiske indtjening skal være nedsat med mindst 50 procent (den økonomiske betingelse). Klager mener imidlertid, at dette er 'faktuelt forkert' og 'bekymrende', hvorfor klager har bedt [selskabets advokat] konsultere PFA herom for nærmere afklaring.

1.3 Indledningsvis kan det oplyses, at tilkendelseskriterierne under klagers pensionsordning skal forstås i henhold til forsikringsbetingelserne og den mellem [virksomhed1] og PFA aftalte fortolkning heraf. For at være berettiget til udbetaling kræves det i henhold til forsikringsbetingelserne, at forsikrede af helbredsmæssige årsager 'ikke længere er i stand til at tjene mere end 50 procent af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, anciennitet og alder', jf. betingelsernes pkt. 6.1.1.1 citeret ovenfor. Det skal i den forbindelse bemærkes, at der ved begrebet 'i stand til at tjene' i henhold til praksis på området forstås forsikredes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde. Sociale og offentlige ydelser indgår således ikke i denne vurdering.

1.4 Det er korrekt, at PFA og [virksomhed1] har aftalt, at PFA vil kompensere klager for det indtægtstab (helt ned til en krone), som klager måtte lide som følge af sin sygdom, hvis klager opfylder det ovenfor beskrevne kriterie for dækning og forudsat, at forsikringsdækningen er tilstrækkelig. I dette tilfælde stilles der således ikke noget krav om, at klagers faktiske indtægt er nedsat med 50 procent, men der stilles krav om, at klagers indtjeningsevne (hvad klager er 'i stand til' at tjene) er nedsat med halvdelen. PFA skal i den forbindelse bemærke, at andet afsnit under punkt 6.1.1.1. om indtægten i fleksjob ikke finder anvendelse på klagers ordning, hvilket betyder, at klager kan få udbetaling under fleksjob, selvom den samlede indtægt i fleksjob overstiger halvdelen af 'sammenligningsgrundlaget'.

1.5 Spørgsmålet om fortolkning af klagers forsikringsbetingelser har dog under alle omstændigheder ikke betydning for den konkrete sag, idet klager ikke har fået afslag på udbetaling af ydelser med henvisning til, at hans konkrete indtægt overstiger halvdelen af sammenligningsgrundlaget, men fordi PFA mener, at klagers erhvervsevne ikke er nedsat med 50% eller mere af helbredsmæssige årsager.

1.6 Opgørelse af bevilgede forsikringsydelser

1.7 Klager har endvidere anført, at det er uklart, hvad relevansen er af angivelsen af modtagne ydelser fra PFA, idet PFA's såkaldte 'udgift' ifølge klager ikke kan være gældende for, hvorvidt klager er dækningsberettiget eller ej. Klager har desuden udtrykt bekymring for, hvorvidt klager har modtaget den rette præmiefritagelse i perioden fra den 1. juli 2016 til den 31. januar 2020.

1.8 For så vidt angår klagers bemærkning om de modtagne ydelsers relevans for klagers dækningsberettigelse skal det bemærkes, at PFA's 'udgifter' (samlede bevilgede forsikringsydelser) ikke har

noget at gøre med, hvorvidt klagers er dækningsberettiget eller ej. Dette har PFA heller ikke gjort gældende på noget tidspunkt. PFA's angivelse af værdien for udbetalte erhvervsevnetabsydelser og præmiefritagelse har derimod alene til formål at oplyse sagen i forhold til den samlede værdi af de forsikringsydelser, som klager har modtaget i den pågældende periode.

1.9 Hvad angår klagers bemærkninger til selve opgørelsen af tallene for bevilgede ydelser i perioden

fra den 1. juli 2016 til den 31. januar 2020, kan det oplyses, at de anførte tal i henholdsvis PFA's brev til klager af 29. november 2019 og PFA's svarskrift beklageligvis ikke er korrekte. De tidligere anførte beløb skal derfor korrigeres, således at den samlede værdi af bevilgede forsikringsydelse i perioden fra den 1. juli 2016 til indstillingen af ydelser den 31. januar 2020 under policenr. ... udgør kr. 1.028.064 i erhvervsevnetabsydelse og kr. 198.513,37 i præmiefritagelse. Disse tal erstatter herefter de tidligere oplyste værdier for bevilgede forsikringsydelse i perioden.

1.10 PFA's observationer af klager

1.11 I sit indlæg gør klager desuden indvending imod PFA's brug af observationer og 'fortolkning' af observationer. Klager påstår i den forbindelse, bl.a. at der ikke foreligger dokumentation for, hvad klager har udført af havearbejde og i hvilket omfang. Dette bestrides. Der skal i den forbindelse henvises til det omfattende observationsmateriale i sagen, som udgør dokumentation for PFA's observationer foretaget i en periode på i alt otte dage, der strakte sig henover otte måneder. For så vidt angår klagers bemærkning om, at der ikke foreligger nogen dokumentation for, hvad klager har udført af havearbejde og i hvilket omfang, skal det bemærkes, at klagers aktiviteter i forbindelse med havearbejde er observeret og nedfældet af PFA's observatører ved observationerne den 25. september 2019, jf. bilag J, s. 11.

1.12 Klager har endvidere anført, at det vil betyde, at klager 'ikke på nogen måde kan deltage i det daglige familieliv', hvis ankenævnet 'godtager' PFA's 'påstand' omkring klagers aktivitetsniveau. Det skal i den forbindelse understreges, at PFA ikke på noget tidspunkt har påstået, at klager ikke skulle kunne deltage i dagligdags aktiviteter eller i øvrigt kunne varetage sit daglige familieliv. Det er imidlertid PFA's opfattelse, at observationerne dokumenterer en række aktiviteter der går ud over almindelige 'dagligdagsaktiviteter'. Der kan bl.a. henvises til, at klager er observeret at cykle og spille fodbold, herunder jonglere med en fodbold stående på ét ben og kaste med en fodbold mod et basketball net, at udføre havearbejde i mere end 3 timer, samt at handle i mange forskellige butikker, herunder i et byggemarked.

1.13 Klagers egne kommentarer til PFA's observationsmateriale, herunder klagers bemærkning om, at materialet består af 'subjektive observationer', må desuden afvises. Det skal i den forbindelse understreges, at PFA's omfattende observationsmateriale indeholder foto- og videooptagelser af objektivt konstaterbare forhold i relation til klagers adfærd og aktiviteter i den periode, hvor PFA observerede klager. Det skal desuden bemærkes, at klager - uanset om de observerede aktiviteter skal karakteriseres som dagligdagsaktiviteter eller ej - har afgivet urigtige oplysninger til PFA om sin erhvervsevne og derved tilsidesat sin oplysningspligt. Observationsmaterialet dokumenterer således, at klager har et særdeles højt funktions- og aktivitetsniveau, som på ingen måde stemmer overens med klagers oplysninger til PFA om klagers erhvervsevne. Der henvises til de fremhævede

videosekvenser i svarskriftets afsnit 2.4.14 fra videooptagelserne på USB-stikket, bilag K, samt i observationsrapporterne, bilag L. Det observerede strider således flere steder direkte imod de aktiviteter, som klager har oplyst til PFA, at han ikke er i stand til at udføre.

1.14 Ny speciallægeundersøgelse af 2. oktober 2021 indhentet af parterne i fællesskab

Klager henviser endvidere til speciallægeerklæring af 2. oktober 2021, udarbejdet af speciallæge i neurologi ... bilag N. Det bemærkes, at denne speciallægeerklæring er udarbejdet ud fra et fælles ønske mellem parterne om at indhente en ny speciallægeerklæring med det formål at angive en konklusion og vurdering af klagers tilstand, herunder særligt en vurdering af klagers generelle erhvervsevne i helbredsmæssig forstand. Det skal i den forbindelse fremhæves, at speciallægen

konkluderer, at 'Der er i den fysiske helbredsmæssige forstand intet til hinder for at patienten returnerer til erhvervslivet', jf. bilag N, s. 12. Speciallægeerklæringen dokumenterer således, at klagers erhvervsevne ikke er nedsat i dækningsberettiget grad.

Klager gør gældende, at klagers situation 'i skrivende stund ikke er anderledes end dengang', og at ophøret af klagers forsikringsdækning var uberettiget. Dette bestrides. Der kan til støtte herfor henvises til speciallæge ... øvrige vurderinger og konklusioner, bilag N. Speciallægen udtaler således bl.a., at klager 'ikke har været udsat [for] større traumer, ingen infektioner i nervesystem, eller knogler eller led der kan kobles til aktuelle lidelse', jf. bilag N, s. 2. Det skal derudover bemærkes, at speciallæge ... fremhæver den tidligere vurdering foretaget af neuropsykolog ... den 18. oktober 2018, hvor det vurderes, at 'skånebehovet er primært hensyn til klientens begavelsesniveau og den aktuelle psykiske tilstand, hvor klienten fremstår krisepreget', jf. bilag N, s. 5. Af speciallægeundersøgelsens resume og konklusion fremgår følgende: ...

1.15 Det er således speciallægens vurdering, at klager ikke fremtræder 'alment funktionsbegrænset og ej heller smertepåvirket', og der ses 'ingen form for svimmelhed' eller andet 'der kan underbygge patientens oplevelse af at have dårlig balance'. Det skal desuden bemærkes, at speciallægen konkluderer, at der objektivt synes at være 'en klar bedring i symptomer siden anmeldelse til forsikring samt siden vurdering ved speciallæge', og at 'Man kan derved ikke objektivisere patientens egen oplevelse af svære smerter'. Speciallægen fremhæver i øvrigt klagers 'egen oplevelse af symptomer', ligesom speciallægen synes at udtrykke en vis undren over 'så komplekse symptomer og udvikling af så udtalte kognitive vanskeligheder', når der ikke har været tale om et svært hovedtraume i forbindelse med klagers ulykke. Det fremgår således af ovenstående, at der ikke er nogen objektive fund ved speciallægeundersøgelsen af klager den 1. oktober 2021, som kunne objektivisere og dermed verificere klagers egen oplevelse af svære smerter/symptomer. På baggrund af undersøgelsen er det desuden speciallægens vurdering, at prognosen for, at klager kan returnere til arbejdsmarkedet er god, navnlig hvis klagers returnering til arbejdsmarkedet foregår langsomt og klager bliver afprøvet i job af mere praktisk karakter.

1.16 Det er på baggrund af ovenstående fortsat PFA's opfattelse, at PFA har været berettiget til at indstille udbetalingen af erhvervsevnetabsydelse samt præmiefritagelser under klagers erhvervsevnetabsforsikring med virkning fra den 21. januar 2020, som sket. Det er derfor også PFA's opfattelse, at klager heller ikke er berettiget til at modtage forsikringsydelse på nuværende tidspunkt, når klagers situation - som anført af klager selv - 'ikke er anderledes end dengang' og dermed ikke forværret.

1.17 For så vidt angår klagers egne kommentarer til speciallægeundersøgelsen den 2. oktober 2021

foretaget af [speciallæge], som fremgår af klagers indlæg s. 5-6, er det PFA's opfattelse, at dette indeholder subjektive tilkendegivelser fra klager selv, som har karakter af efterrationaliseringer. På

baggrund af dette, gøres det gældende, at klagers subjektive forklaringer og kommentarer i relation

til den uvildige speciallægeundersøgelse, ikke kan tillægges nogen bevismæssig værdi. Ankenævnet

bør i stedet rette opmærksomheden imod resultatet af speciallægeundersøgelsen og henholde sig til det, som den uvildige speciallæge objektivt har vurderet og konkluderet om klagers helbredstil-

stand på baggrund af undersøgelsen den 2. oktober 2021. En speciallægeerklæring, der blev indhentet efter aftale mellem parterne.

1.18 Svenske akter fra klager

Klager har endvidere gjort gældende, at de svenske akter i sagen ikke er indgået i PFA's vurdering af klager. Dette kan fuldstændigt afvises. Det kan yderligere nævnes, at PFA har foretaget en helhedsvurdering på baggrund af de samlede akter i sagen. Det afvises desuden, at der – som påstået af klager – 'ikke med rimelighed' er lagt vægt på de akter, som fremkommer fra de læger og specialister der møder klager i hverdagen og som påstås at kunne foretage en mere objektiv vurdering af klagers erhvervsevne.

1.19 Klagers påstand om anerkendelse af uberettiget ophør og genoptagelse af udbetalinger Klager har derudover fremlagt en mail af 8. marts 2021 sendt fra advokat ... til [klagerens repræsentant], hvor [selskabets advokat] på vegne af PFA anmoder om yderligere akter i sagen. Det fremgår af mailen, at PFA vil kunne give en eventuelt længerevarende bevilling af ydelser, forudsat, at de tilsendte dokumenter/akter giver anledning til en ændret vurdering af sagen. Med henvisning til denne mail anfører klager, at PFA har fremført et tilbud om at fortsætte udbetalinger til 31. maj 2020, og at der i den fremlagte mail ligger en 'anerkendelse af, at grundlaget for ophør IKKE har været berettiget og de givne observationer ingen værdi har', hvorfor PFA efter klagers opfattelse 'straks bør genoptage processen' med udbetaling af ydelser.

Det skal i den forbindelse understreges, at PFA ikke på noget tidspunkt har anerkendt, at indstillingen af klagers udbetalinger var uberettiget. I den pågældende email tilbød PFA rigtigt nok – under forudsætning af, at sagen kunne løses forligsmæssigt – at foretage udbetaling til og med 31. maj 2020, dvs. 4 måneders yderligere udbetaling fra den dag, hvor PFA indstillede udbetalingen. Den fremlagte email er imidlertid ikke udtryk for nogen 'anerkendelse' fra PFA, hverken i forhold til, at 'grundlaget for ophør' (indstilling af forsikringsydelser) ikke var berettiget, eller at PFA's observationer 'ingen værdi har'. Det er således korrekt, at mailen indeholder et tilbud om en forligsmæssig løsning, men det bestrides, at mailen indebærer nogen form for anerkendelse fra PFA i øvrigt. Det skal desuden bemærkes, at det materiale, som PFA modtog fra klager i forlængelse af mailen, ikke gav PFA anledning til en ændret vurdering af sagen eller yderligere bevilling af ydelser til klager. Der er derfor ikke noget grundlag for at genoptage udbetalingerne til klager. Det er i øvrigt utilbørligt at påberåbe sig en modparts forligstilbud under en verserende klagesag.

1.20 Klagers bemærkninger til sagens varighed

1.21 Hvad angår klagers bemærkning om, at sagen 'har kørt længe og også for længe' skal det fremhæves, at klagers egne svartider i nærværende sag har været meget langsomme - dette både før og efter sagen kom for ankenævnet. Klager har endog anmodet om adskillige fristforlængelser i forbindelse med ankenævnsagen. PFA er enig i, at sagen allerede nu har trukket i langdrag, men dette skyldes primært klagers forhold og kan ikke klandres PFA.

1.22 På baggrund af dette anmodes ankenævnet om snarest at træffe afgørelse i sagen. Sagen kan efter PFA's opfattelse overgå til juristbehandling ved nævnet på det foreliggende grundlag.

2 SAMMENFATTENDE ANBRINGENDER

2.1 På baggrund af ovenstående gøres det fortsat gældende, at klager ikke har løftet bevisbyrden for, at klager fra den 31. januar 2020 har et generelt erhvervsevnetab på mindst halvdelen af hel-

bredsmæssige årsager. Subsidiært, at PFA har løftet bevisbyrden for, at klager fra den 31. januar 2020 ikke har et generelt erhvervsevnetab på mindst halvdelen.

2.2 Det er således PFA's opfattelse, at klager ikke opfylder betingelserne for udbetaling af erhvervsevnetabsydelse og ret til præmiefritagelse, og at PFA derfor er berettiget til at indstille udbetalingerne af erhvervsevnetabsydelse og præmiefritagelse fra den 31. januar 2020, som sket, subsidiært fra et senere tidspunkt."

Til dette har klagerens repræsentant den 23/3 2022 bl.a. anført:

"Vi er ikke overraskende dybt uenige i PFA påstande og 'konklusioner', men er enige i, at vi skal bede om en afgørelse.

Vi skal særligt bede Ankenævnet forholde sig til, hvorvidt det billedmateriale der er udarbejdet på nogen måde kan dokumentere det 'høje aktivitetsniveau', som PFA anfører. [Klageren] deltager har deltaget aktivt i de tilbud, som de Svenske myndigheder har igangsat for, at bringe [Klageren] tilbage eller realistisk set tættere på arbejdsmarkedet.

Faktum er, at [klageren] erhvervsevne er nedat (i dækningsberettiget stand) og har været det hele vejen igennem, omend det er [klagerens] store ønske, at kunne returnere til arbejdsmarkedet.

Det er [klageren] forhåbning, at [klageren] sag via en objektiv behandling i Ankenævnet, kan få hjælp fra den forsikring, som han fik etableret med hensyntagen til de betingelser, der gælder i denne."

Af neuropsykologisk speciallægeerklæring af 25/10 2018 fremgår bl.a.:

"Sammenfatning:

Det drejer sig således om en nu, ...-årig mand, der ønskes neuropsykologisk undersøgt, jfr. spørgsmålene side 1.

... Herefter angiver klienten at han har været ved [virksomhed1] gennem ca. 14 år. Ophører i forbindelse med aktuelle bilulykkestilfælde i september 2015. Efterfølgende har klienten ikke, ifølge det oplyste, været i et regelret afprøvningsforløb, men har primært været til træning grundet følgerne efter aktuelle ulykkestilfælde. Klienten angiver ingen tidligere relevante sygdomme eller hovedtraumer. Oplyser dog at der har været angst for 10-12 år siden. Dette svandt efter psykologbehandling. Klienten angiver, at han er i gang med en Oplyser at han har kontakt med krise-center.

Aktuelle ulykkestilfælde indtraf som soloulykke den 15.9.2015. Klienten fortæller at han var indlagt

på [hospital], men kun ganske kortvarigt og udskrevet til hjemmet efter blot få timer. Har modtaget psykologsamtaler i efterforløbet. Har været tilmeldt og nu afsluttet ... Sjukhus. Herudover angiver klienten kontakt til rehabilitering i ... (?). Ønsker behandling via Center for Hjerneskadede, ... , men kommunen har ikke villet bevilge dette. Herudover angiver klienten at han har været på et kommunikationscenter. Klienten har vanskeligt ved at redegøre explicit herfor. Der er foretaget psykologisk testning i Denne viste en generel lav formåen.

Klienten fremtræder ved undersøgelsen let forvirret/stresset. Er lidt selvhenførende. Er noget omstændelig og med springende tankegang. Mister overblikket. Har vanskeligt ved at redegøre for egen situation. Vil gerne diskutere testningen. Fremtræder således med en lidt speciel særegen personlighed. Klientens evne til at kooperere findes jfr. det testede nedsat. Kontakten almindelig. Klienten klager over smerter i nakken samt i venstre side af hovedet. I kognitiv henseende klager klienten over koncentrations- og hukommelsesbesvær samt tab af overblik. Klienten fortæller at han hurtigt bliver hjerneudtrættet. Angiver at han let bliver stresset/forvirret. Oplyser at alt skal ske i et nedsat tempo. Klienten oplyser med hensyn til humør, at han forsøger at tænke fremad og være positiv. Klienten angiver dårlig søvnkvalitet. Dette med hyppige opvågninger. Herudover angiver klienten tinnitus (er behandlet med høreværn på begge øre). Herudover angiver klienten sig støj- og lysoverfølsom.

Rent testpsykologisk ses en begavelsesindeksscore på 81, ligesom der generelt set ses et lavt testbillede, jfr. undersøgelsen fra Sverige.

Klientens evne til at samarbejde gennem undersøgelsen, findes nedsat. Der ses ikke tegn på bevidst simulering. Klienten opnår kun en score på 31 ud af 50 mulige.

Rent testmæssigt ses svækkelse af de eksekutive færdigheder. Der ses således et nedsat testmæssigt indre drive. Klientens tidsforbrug er øget. Får kun løst 3 af de 6 set ved Wisconsin-card-sorting testen. Klientens refleksionsevne findes nedsat. Klientens tænkning er konkret. Klienten har vanskeligt ved at fastholde det igangværende og skal hyppigt have tilråb om at fortsætte. Der ses en nedsat kapacitet til opretholde koncentrationen løbende over tid, både for materiale præsenteret via synet og via sproget.

Der findes testmæssigt svækket indlæring og hukommelse, særligt for sprogligt materiale men også for synsmæssigt-præsenteret materiale.

De praktiske færdigheder findes almindelig ved helt simpel afprøvning, men klienten kan ikke/har vanskeligt ved at løse mere komplekse opgaver, jfr. det anførte begavelsesniveau. Der ses et nedsat visuelt-motorisk tempo, specielt når klienten skal udføre to ting på samme tid. Samlet peger undersøgelsen således i retning af et generelt lavt funktionsniveau.

Konklusion:

På baggrund af undersøgelsen mener jeg således det kan konkluderes til de anførte spørgsmål side 1, nemlig at klienten identificerer sig med cpr-nummer. Klienten har ingen relation til undersøger.

Skadesforløbet er beskrevet i ovenstående sagsakter. Der er i sagsakterne ikke medsendt lægelige akter, således at diagnosen alene er stillet på baggrund af aktuelle undersøgelse og vil være følger efter hjernerystelse. Klienten har været indlagt på [hospital]. Klienten angiver ingen allergi eller arvelige sygdomme. Der har været iværksat behandling primært i Sverige. Klienten har selv indhentet dokumentation herfor. De subjektive klager og de objektive fund ved undersøgelsen er anført i ovenstående. Klienten angiver at han er højrehåndet. Angiver højden til ... og vægten til ... kg.

Almentilstanden vurderet rent psykologisk findes almindelig. Hændelsesforløbet og de subjektive klager er anført. Klienten benægter misbrug.

...

...

Ifølge klienten ingen længere ledighedsperioder, fraset forløbet efter aktuelle ulykkestilfælde. Klienten har ingen nuværende eller tidligere fritidsaktiviteter.

Vurdering af skånebehovet er primært hensyn til klientens begavelsesniveau og den aktuelle psykiske tilstand, hvor klienten fremstår krisepreget. Er aktuelt midt i en Klienten har behov for max. ydre struktur. Vil være i stand til at arbejde en kortere tidsperiode ad gangen. De erhvervsmæssige krav synes alene at kunne øges i et roligt afgrænset tempo. Kan umiddelbart ikke pege på andre sociale eller behandlingsmæssige tiltag, der vil kunne bedre funktionsniveauet.

På baggrund af undersøgelsen mener jeg således det resumerende og konkluderende kan anføres, at klienten har pådraget sig følger efter hjernerystelse. Klienten fremstår således med kognitive vanskeligheder, primært i form af svækket koncentration, indlæring og hukommelse samt mental udtrætning – hjernemæssig udtrætning. Hertil kommer følgerne af den aktuelle "krisetilstand" set i relation til aktuelle

Den psykiske status findes primært præget af klientens noget 'forvirrede tilgang'/tab af overblik, altså krisepregede reaktioner, således at klientens evne til at samarbejde er nedsat/påvirket.

Af neurologisk speciallægeerklæring af 8/10 2019 fremgår bl.a.:

"Diagnose

Latin: Commotio cerebri sequelae

Dansk: Følger efter hjernerystelse

Konklusion

...årig mand, som den 16. september 2015 forulykkede med sin bil på Siden vedvarende gener beskrevet under 'aktuelle' med langvarigt forløb på hjerneskadecenter. Der er tale om dels kognitive senfølger, dels psykiske senfølger og dels fysiske senfølger med behov for fortsat behandling og støtte. Det har ikke været muligt at genetablere arbejdsfunktionen og der er nu planlagt et afklarende praktikforløb.

Ved objektiv undersøgelse findes der nedsat bevægelighed i nakken samt nedsat følesans på venstre fod.

Der er foretaget relevant udredning med skanninger og undersøgelser på hjerneskadecenter. Der findes overensstemmelse mellem de subjektive klager og de objektive fund.

Der findes ikke sociale/psykiske forhold eller misbrug, som kan have indflydelse på tilstanden.

Tilstanden vurderes som værende stationær med vedvarende skånebehov ift. de fleste arbejdsfunktioner."

Af neurologisk speciallægeerklæring af 2/10 2021 fremgår bl.a.:

"RESUME OG KONKLUSION

...årig mand, kendt med panikangst, tidl. svære nakke- og rygsmerter (venstresidig overvægt) der forulykker med bil af ukendt årsag d. 16.9.2015 (soloulykke), GCS 15 ved ankomst til akutmodtagelse, uden synligt hovedtraume, uden udvidet retro- eller anterograd amnesi og således ej foreneligt med svært hovedtraume, der dagen efter ulykken udvikler symptomer i form af venstresidig nakkesmerter, hovedpine, tinnitus, lys- og lydoverfølsomhed, svimmelhed, kognitive symptomer i form af koncentrations- og hukommelsesproblemer, irritabilitet og med egen oplevelse af både fysiske og kognitive formåen er blevet reduceret i en sådan grad at patienten kun har overskud til at varetage de mest basale ting i hverdagen, som at tage sig af [familiedlemmernes] uden overslud til andet og i fald dette udfordres kan symptomerne blive så forværret at patienten er sengeliggende i flere dage.

Patienten findes under undersøgelse som varer 1 time og 48 minutter objektivt (somatisk og neurologisk inklusiv kognitivt) opfaldende, med hurtigt alderssvarende psykomotorisk, mentalt og sprogligt tempo og med opfaldende præstation ved kognitiv screening tests (MOCA, MMSE and ACE) uden tegn på mental udtrætbarhed under hverken samtale eller i testsituation. Objektiv neurologisk undersøgelse (inkl gangtest, hugstilling, hinke, af- og påklædning af sko og sokker stående på 1 ben) demaskere ingen form for svimmelhed (hverken perifer eller centralt betinget) og dertil ej heller balanceproblemer eller andet der kan underbygge patientens oplevelse af at have dårlig balance.

...

6 SAMLET VURDERING OG KONKLUSION

Patienten fremtræder ikke alment funktionsbegrænset og ej heller smertepåvirket. Det bemærkes i denne sammenhæng at patienten angiver at føle sig udtrættet i slutningen af undersøgelsen men

fortsætter med fortsat koncentration og uændret normalt psykomotorisk tempo.

Der er en direkte sammenhæng mellem patientens egen oplevelse af forværring i kendte nakke- og

rygsmerter og ulykken. Objektivt synes der at måtte være en klar bedring i symptomer siden anmeldelse til forsikring samt siden vurdering ved speciallæge idet objektiv undersøgelse ej giver anledning til fund af andet end muskulær palpationsømhed modsat tidligere fund af tvangsholdning og nedsat bevægelighed over columna. Man kan derved ikke objektivisere patientens egen oplevelse af svære smerter. Man kan ved dagens undersøgelse ikke afgøre om der fortsat er en forværring af tidligere nakke- og rygsmerter eller om tilstanden er stationær sammenlignet med før ulykken d. 16.9.2015.

Kognitivt er der en direkte linje mellem udløsning af psykiske og kognitive symptomer og ulykken. Patienten har en ikke ubetydelig forudbestående angstproblematik og dertil en social situation som tvangsfrit må nævnes ikke at kunne være ubetydelig faktor set i kontekst med patientens psykiske og kognitive egen oplevelse af symptomer, som med al sandsynlighed må være en betydelig faktor for at patienten har udviklet nogle så komplekse symptomer og udvikling af så udtalte kognitive vanskeligheder, efter en ulykke hvor der ikke har været tale om svært hovedtraume.

Prognose: Der er i den fysiske helbredsmæssige forstand intet til hinder for at patienten returnerer til erhvervslivet. Prognosen for at returnere til arbejdsmarkedet i nogen grad synes god, særligt hvis man får iværksat langsom returnering og afprøvning af job af mere praktisk karakter. Patientens største udfordring i forhold til at returnere til arbejdsmarkedet synes at være mangel på

uddannelse, begrænsning i begavelse, og svær præmorbid psyke med kendt angstproblematik som synes at være et vedvarende problem for patienten."

Af funktionsskema af 11/4 2019 fremgår bl.a.:

"1 Funktioner og symptomer

Er din daglige funktionsevne påvirket af din sygdom? - Ja, beskriv dine symptomer: har vedlagt dokumentation fra [hjerneskadecenter]. Min funktionsevne er uændret fra sidst.

Er der bestemte situationer, der forværrer dine symptomer? (f.eks. hjemme, ude, på arbejdet eller lignende) Beskriv: - Hjemme når alle er hjemme, ude i offentligheden for mange indtryk, møder med forskellige instanser.

Er der bestemte situationer, der forbedrer dine symptomer? (f.eks. hjemme, ude på arbejdet eller lignende) Beskriv: - Hjemme alene og når jeg deltager i medicinsk yoga der får jeg den ro jeg har brug for

Er din søvn påvirket? - Meget - Beskriv dit søvnmønster: Sover ik meget om natten vågner 3-4 gange om natten i løbet af dagen hviler jeg efter aktiviteter ... Prøver at få det til at passe ind, selv når jeg har brug for hvile og ik får det, begynder tingen at gå skævt.

Har du koncentrationsbesvær? - Meget - Beskriv: Har svært ved at koncentrere mig om ting.

Har du hukommelsesbesvær? - Meget - Beskriv: Glemmer ofte hvad jeg skal hvis jeg ikke har det på papir eller i kalender

Er du støj- eller lysfølsom? - Moderat - Beskriv: Nogen gange for støj, højre lyde og pluselige støj. Lysfølsomheden er blevet bedre pga. briller jeg bruger.

Lider du af svimmelhed - Moderat - Beskriv: Stort set hver dag når jeg ik er udvilet. Ved hurtig rejsninger eller pluselige ting der skal gøres.

Er dine symptomer Svingende, dag til dag

...

Hvad mener du der skal til for at forbedre din funktionsevne? - Beskriv: (?) ro og mere ro føler jeg bliver presset til ting jeg ikke kan overskue og så hænger jeg bare ikke sammen, skal være på hele tiden og så falder alt fra hinanden.

Forventer du en bedring af din funktionsevne? - Ja - fra hvornår? ?

Beskriv hvis andet påvirker din funktionsevne (f.eks. fysisk sygdomme, symptomer): De alle mine symptomer på hjærnetræthed, stress og uro.

2. Samvær og daglige aktiviteter

I hvilken grad påvirker din sygdom dig i hverdagen med hensyn til:

Socialt samvær med andre? - Meget - Beskriv: Ser ik så mange mennesker, da ingen har forståelse for min situation, og orker ikke forklar mig hele tiden

Dit samvær med familie og venner? - Moderat - Beskriv: Fra tid til anden meget når jeg har overskud og slet ikke nogen dage, når jeg bare passer mig selv, dvs migræne lignende dage ondt i hovedet og kvalme.

Har din sygdom påvirket din deltagelse i fritidsaktiviteter (f.eks. motion, dans, gå i biograf, se tv, bruge pc/internet mm): - Meget - Beskriv: Jeg går nogen ture om dagen når jeg orker, medicinsk yoga, en pc - tv - læse - påvirker mig og jeg falder hen

Har det påvirket din udførelse af huslige aktiviteter? - Moderat - Beskriv: Svært at være kreativ i køkkenet, eller udfør simple aktiviteter i hjemmet, som jeg kunne tidligere."

Af funktionsskema 2 af 24/6 2019 fremgår bl.a.:

"A. Daglige aktiviteter

Beskriv om du kan udføre nedenstående aktiviteter og i hvor lang tid

Gå - Ja, ingen problemer/Til dels, hvor længe ad gangen - kan ik gå en hel dag, f.eks. en tur med [familiemedlemmer] i skoven er ok. Ikke hvor der sker for meget

...

Stå - Ja, ingen problemer, men mister balance nogen gange + svimmelhed

Cykle - Ja, ingen problemer - kortere ture

Køre bil/motorcykel/knallert - Til dels, hvor længe ad gangen - 1 time ad gangen det er meget krævende pga. koncentrationen

B. Daglig bevægelighed

Er der nogle af følgende bevægelser, du ikke kan udføre? Hvis nej, forklar hvorfor og i hvilken grad.

Bevægelse - Kan du udføre følgende?

Klatre på stiger, gå på trapper etc. - Ja, ingen problemer - trapper. Nej, forklar hvorfor og i hvilken grad: Ingen højder f.eks. stiger eller klatre, har lidt balance problemer stadig.

Bøje dig fremover - Ja, ingen problemer, men mister balancen nogen gange og får ondt i hoved v. side

Bøje dig bagover - Nej, forklar hvorfor og i hvilken grad: der mister jeg balancen helt

Bøje dig til siden - Ja, ingen problemer, men når jeg bøjer mig til h. har jeg smerter i venstre side.

Ligge på knæ - Ja, ingen problemer, til dels ingen balance.

Sidde på hug - Ja, ingen problemer - til dels men balancen er være ind ligge på knæ.

...

Strække armene over skulderne - Ja, men ikke i længere tid af gangen, har spændinger i skulder og nakke.

Løfte noget over skuldrene - Nej, forklar hvorfor og i hvilken grad: får ondt i v. side og hovedet/nakke.

...

C. Daglige løft

Hvor meget kan du løfte/bære? - ? kg Giv nogle eksempler på hvad du kunne løfte/bære inden skaden/sygdommen, og hvad du ikke kan løfte/bære nu: - kunne bære hvad som helst tror jeg inden, nu det mest en pose med dagligvare eller en pakke på en 3-5 kg i begge arme samtidig.

D. Daglige aktiviteter

Hvilken effekt har skaden/sygdommen haft på dig? Udfyld skemaet så præcist som muligt **Beskriv eventuelle problemer med huslige gøremål, som er opstået som følge af skaden (Fx opvask, støvsugning, gulvvask, indkøb, havearbejde)** - Madlavning - rengøring - handle går bedre end før. Skal bruge meget af min energi når det er.

...

Se TV, bruge PC/Internet, gå i biografen, teatret m.v.? - TV - PC - en halv time ad gangen det påvirker mig ligesom læsning, gå i biograf og andet det for støjende så det gør jeg mig ikke i, har forsøgt men lægger mig de efterfølgende 2 dage (migræn liggende hovedpine)

Hvilke fritidsaktiviteter kunne du udføre inden skaden opstod (fx svømme, danse, gymnastik, løb, golf, styrketræning) - Inden hvad som helst, nu er har jeg fundet noget medicinsk yoga som er ok i hvis udstræk

Hvilke fritidsaktiviteter kan du ikke udføre eller kun udføre i mindre omfang nu? Beskriv hvor meget og hvorfor - Jeg udfør kun medicinsk yoga nu og ik andet, nogen dage 1 time ad gangen ellers 10-15 min hver anden dag hjemme og nogen gange på et hold i

E. Øvrige forhold

Er dine gener konstante? - Ja, beskriv hvordan generne viser sig: - Svimmelhed, hovedpine når jeg rigtig mærket. Skal/eller hviler jeg nærmest i 2 dage når det bliver for meget af alt.

...

Er smerterne værre på visse tider af døgnet? - Ja, beskriv hvornår på døgnet generne er værst: Når der sker får meget rundt om mig, stor stress faktor.

Har du ændret din livsstil i forbindelse med skaden/lidelsen? Ja, på hvilken måde: Jeg har nærmest ændret på alt, venner, familie, gøremål og hele min dagligdag

Beskriv din dagligdag og dine daglige rutiner: - Det forskelligt fra dag til dag men forsøger meget at planlægge mine dage så jeg har en god dag.

...

F. Ændringer i funktionsevnen

Er din funktionsevne stadig nedsat? Ja, Fra hvornår: 2015

Forventer du en bedring af funktionsevne? - ?

Hvad mener du selv vil kunne forbedre din funktionsevne? - Jeg har været meget igennem de sidste par år, og føler at jeg er ved at få nogenlunde styr på hvad jeg skal og ikke skal for at ha en god dag ... Medicinsk yoga er et stort + får at blive afslappet ... Og så er det vel bare tid tror jeg"

Af udtalelse fra arbejds-mæssigt rehabiliteringsforløb fremgår bl.a.

"Klageren är inskriven i samverkansprojektet ... där han deltar i arbetslivsinriktad insats sedan 210819.

...

Inledningsvis av inskrivningen hade [klageren] två aktiviteter per vecka: yoga och återhämtningsgrupp. Utöver detta fanns regelbundna samtal med undertecknad planerat. Nu arbetstränar han sedan 211006 i ... vi har på [rehabiliteringsforløb] tre förmiddagar per vecka. Han har utökat sin tid och är nu hos oss nio timmar per vecka. ...

[Klageren] jobbar för närvarande med målen att hitta balans i vardagen mellan aktiviteter i och utanför hemmet. Även att finna möjliga arbetsuppgifter och anpassningar som passar honom framöver. Han har delmål i form att arbeta in vanan att ta korta pauser för att bibehålla energi och koncentration. Han har även delmålet att tydliggöra för arbetsledare när uppgifter inte passar och varför. I och med detta tränar han på att lära sig vilka uppgifter som sparar energi och är hanterbara och hållbara för just honom.

[Klageren] har en god kommunikativ förmåga; han har bra närvaro och förmåga att passa planerade tider. Han utför de arbetsuppgifter han tilldelas med ett gott resultat."

Af selskabets brev til klageren af 29/11 2019 fremgår bl.a.:

"PFA opretholder Deres forsikringsdækninger frem til den 31. april 2020. De har herefter to muligheder: De kan vælge at indbetale til pensionsordningen. På den måde fortsætter Deres pensionsordning med forsikringsdækninger og opsparing. De skal dog være opmærksom på, at der kan ske ændringer i pensionsvilkår, priser og omkostninger, såfremt De vælger denne mulighed. Den anden mulighed er, at De får en fripolice, hvilket er en ordning, som De ikke indbetaler til, og hvor forsikringsdækningerne enten ophører eller nedsættes. Vælger De denne mulighed, trækker PFA udgifterne til fripolice fra Deres pensionsopsparing. Hvis De senere ønsker at indbetale til ordningen igen, sker det på de betingelser, der gælder til den tid og PFA vil også bede Dem om nye helbredsoplysninger.

De bedes kontakte PFA's Rådgivningscenter på telefon 70 12 50 00 senest den 31. april 2020, hvis De ønsker at indbetale til pensionsordningen. Hører PFA ikke at indbetale til pensionsordningen fra Dem, ændres Deres pensionsordning til en fripolice."

Af selskabets aktivitetsoversigt fremgår bl.a.:

Ankenævnet for Forsikring

31.

96388

Aktivitetsrapport / video oversigt

Navn: [Klageren]

Der er jf. nedenstående skema observeret mod [klageren] i 3 perioder i 2019:

- Fra 25. februar til 26. februar (2 dage)
- Fra 25. september til 27. september (3 dage)
- Fra 7. oktober til 9. oktober (3 dage)

Uge 1	Tidsrum	Aktivitet	Varighed	Videoklip
25. februar	0835-0839	[Klageren] kørte bil	4 min.	
	0839-0847	[Klageren] forlod bilen gående	8 min.	
	0847-0904	[Klageren] kørte bil	17 min.	2019.02.25-1
	0904-0953	[Klageren] var på en adresse i [by]	49 min.	
	0953-1006	[Klageren] kørte bil til bopælen	13 min.	2019.02.25-2 og 3
	1057-1105	[Klageren] gik i supermarked og handlede dagligvarer	8 min.	2019.02.25-4 og 5
	1239-1357	[Klageren] gik fra bopælen til en tankstation, hvor han afleverede en pakke. Derfra gik han videre til en skole, hvor han spillede bold m.v. Bagefter gik han hjem.	1 t og 18 min.	2019.02.25-6 til 20
	1537-1545	[Klageren] var passager i en bil, blev sat af og gik ca. 700 meter tilbage til bopælen.	8 min.	
		I alt:	3 t og 5 min.	

26. februar	0747-0757	[Klageren] kørte bil	10 min.	
	0757-0858	[Klageren] var på en adresse i [by]	1 t og 1 min.	
	0858-0909	[Klageren] gik til en cafe og bagefter kørte han i bil fra stedet	11 min.	2019.02.26-1 og 2
	0909-0922	[Klageren] kørte bil	13 min.	
	0922-0934	[Klageren] var inde i en forretning	12 min.	
	0934-0945	[Klageren] kørte bil	11 min.	
	0945-0950	[Klageren] var inde i en forretning	5 min.	2019.02.26-3
	0950-1007	[Klageren] kørte i bil, forsvandt for observationen og sås køre tilbage til bopælen	17 min.	2019.02.26-4
	1116-1125	[Klageren] kom ud fra bopælen og kørte fra stedet	9 min.	
	1125-1132	[Klageren] var i et shopping center	7 min.	
	1132-1143	[Klageren] kørte bil	11 min.	
	1143-1235	[Klageren] var på en adresse i [by]	52 min.	
	1235-1245	[Klageren] kørte bil til bopælen	10 min.	2019.02.26-5
	1300-1309	[Klageren] kørte til skole og tilbage til bopælen	9 min.	

Ankenævnet for Forsikring

32.

96388

	1435-1451	[Klageren] kørte til skole og tilbage til bopælen	16 min.	
		I alt:	4 t og 14 min.	
Uge 2				
25. september	0817-0819	[Klageren] går fra bopælen	2 min.	
	0819-0828	[Klageren] kører i bil	9 min.	2019.09.25-1 og 2
	1005-1012	[Klageren] kørte i bil	7 min.	
	1012-1337	[Klageren] udførte havearbejde i en kolonihaveforening	3 t og 25 min.	
	1337-1350	[Klageren] forlod kolonihaven og kørte til bopælen	13 min.	2019.09.25-3 og 4
	1527-1554	[Klageren] kører i bil, forsvinder for observationen, og kommer retur til bopælen	27 min.	2019.09.25-5
	1632-1711	[Klageren] kører i bil	39 min.	
		I alt:	5 t og 2 min.	
26. september	0824-0830	[Klageren] kørte i bil	6 min.	2019.09.26-1
	1015-1023	[Klageren] kørte i bil	8 min.	
	1023-1042	[Klageren] var i [butik]	19 min.	2019.09.26-2 og 3
	1042-1043	[Klageren] kørte bil	1 min.	2019.09.26-4
	1043-1048	[Klageren] var i [butik]	5 min.	2019.09.26-5 og 6
	1048-1050	[Klageren] kørte bil	2 min.	2019.09.26-7 og 8
	1050-1104	[Klageren] var i [butik]	14 min.	2019.09.26-9 og 10
	1104-1106	[Klageren] kom tilbage til bilen og kørte videre	2 min.	2019.09.26-11
	1106-1141	Meget kort køretur, hvorefter [klageren] gik i [butik]	35 min.	2019.09.26-12 og 13
	1141-1147	[Klageren] kørte i bil	6 min.	
		I alt:	1 t og 38 min.	
27. september	0815-0816	[Klageren] gik ud ad opgangen	1 min.	
	0816-0822	[Klageren] kørte i bil til en skole og retur til bopælen	6 min.	2019.09.27-1
	1118-1217	[Klageren] kørte i bil, forsvandt kl. 1132 ude af syne for observationen, og kom retur til bopælen	59 min.	
	1217-1219	[Klageren] gik til bopælen	2 min.	2019.09.27-2
	1442-1443	[Klageren] gik til bilen	1 min.	
	1443-1449	[Klageren] kørte bil	6 min.	
	1449-1451	[Klageren] gik til opgangen ved bopælen	2 min.	
		I alt:	1 t og 17 min.	
Uge 3				
7. oktober	0822-0842	[Klageren] var passager i en bil	20 min.	2019.10.07-1
	0842-0905	Bilen blev parkeret ved en forretning. Det var ikke muligt at se hvad ML	23 min.	

Ankenævnet for Forsikring

33.

96388

		foretog sig.		
	0905-0917	[Klageren] sad som passager i en bil, der kørte til et supermarked, hvor [klageren] var inde at handle dagligvarer	12 min.	2019.10.07-2 og 3
	0917-0926	[Klageren] sad som passager i en bil	9 min.	
	0926-0934	[Klageren] var inde i en forretning	8 min.	
	0934-0943	[Klageren] var passager i en bil	9 min.	2019.10.07-4
	0943-0944	[Klageren] bar varer fra bilen til bopælen	1 min.	2019.10.07-5 til 7
	1651-1658	[Klageren] var passager i en bil	7 min.	
	1658-1759	[Klageren] var i en idrætshal	1 t og 1 min.	2019.10.07-8
	1759-1811	[Klageren] var passager i en taxa	12 min.	
		I alt:	2 t og 43 min.	
8. oktober	0841-0927	[Klageren] var passager i en bil	46 min.	
	0927-0930	[Klageren] gik fra bilen	3 min.	2019.10.08-1
	0930-1110	[Klageren] var på en adresse på ... i [by]	1 t og 40 min.	2019.10.08-2
	1110-1116	[Klageren] gik til en bil	6 min.	2019.10.08-3
	1116-1150	[Klageren] var passager i en bil	34 min.	
	1150-1239	[Klageren] var på en adresse i [by]	49 min.	
	1239-1306	[Klageren] var passager i en bil	27 min.	
	1306-1318	[Klageren] handlede dagligvarer i [butik]	12 min.	2019.10.08-4 og 5
	1318-1339	[Klageren] var passager i en bil	21 min.	
	1339-1341	[Klageren] gik til en bil, kørte meget kort, bar varer i poser til bopælen	2 min.	2019.10.08-6
	1528-1530	[Klageren] cyklede	2 min.	
	1530-1546	[Klageren] standsede, talte i telefon og var inde i et kontor	16 min.	
	1546-1553	[Klageren] cyklede	7 min.	2019.10.08-7
	1553-1555	[Klageren] cyklede med en anden person bagpå	2 min.	2019.10.08-8
	1555-1603	[Klageren] trak cyklen mens	8 min.	2019.10.08-9 og 10
		I alt:	5 t og 35 min.	
9. oktober	0848-0906	[Klageren] var passager i en bil	18 min.	
	0906-0940	Bilen standsede vedet værksted, hvor [Klageren] gik rundt og ventede udenfor	34 min.	
	0940-0954	[Klageren] sad som passager i en bil	14 min.	
	0954-1045	[Klageren] var i [butik]	51 min.	2019.10.09-1 til 4
	1045-1048	[Klageren] var passager i en bil	3 min.	
	1048-1100	[Klageren] var inde i en forretning	12 min.	
	1100-1103	[Klageren] gik til bilen, satte sig ind som passager, bilen kørte	3 min.	2019.10.09-5
	1103-1133	[Klageren] var inde på et spisested	30 min.	
	1133-1136	[Klageren] var passager i en bil	3 min.	2019.10.09-6 og 7
	1136-1140	[Klageren] var i [butik] og kom ud bærende	4 min.	

Ankenævnet for Forsikring

34.

96388

		på en kasse		
	1140-1144	[Klageren] bar kassen hen til bilen, hvor han placerede den i bilen, han var passager i bilen	4 min.	
	1144-1147	[Klageren] bar kassen fra bilen til bopælen	3 min.	2019.10.09-8
	1646-1658	[Klageren] var passager i en bil	12 min.	
	1658-1807	[Klageren] var i en sportshal	1 t og 9 min.	
	1807-1815	[Klageren] var passager i en bil	8 min.	
		I alt:	4 t og 28 min.	

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"6. Særlige pensionsvilkår for PFA Erhvervsevne

6.1. Løbende udbetaling af erhvervsevneforsikring og indbetalingssikring

PFA Pension udbetaler løbende erhvervsevneforsikring og yder indbetalingssikring, hvis den forsikrede uafbrudt i mindst 6 måneder (karensperioden) har nedsat erhvervsevnen i dækningsberettiget grad som følge af sygdom eller ulykkestilfælde.

6.1.1. Definition af erhvervsevnenedsættelsen

6.1.1.1. Nedsættelse i dækningsberettiget grad

Erhvervsevnen er nedsat i dækningsberettiget grad, hvis den forsikrede - efter PFA Pensions skøn - ikke længere er i stand til at tjene mere end 50 procent af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, anciennitet og alder. Bedømmelsen sker på grundlag af en helhedsvurdering under hensyn til den forsikredes helbredstilstand, uddannelse og tidligere beskæftigelse.

Den forsikrede har ikke ret til løbende erhvervsevneforsikring og indbetalingssikring under ansættelse i en stilling, der finansieres helt eller delvist af det offentlige som følge af nedsat erhvervsevne, medmindre den generelle erhvervsevne er nedsat til 50 procent eller mindre af den fulde erhvervsevne, og den forsikredes indtjening (summen af arbejdsindtægt og eventuelle sociale og andre offentlige ydelser og tilskud) er nedsat til 50 procent eller mindre af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, anciennitet og alder."

Nævnets sekretariat har gennemset de fremlagte videooptagelser af klageren. Nævnet er blevet forelagt den udarbejdede observationsrapport.

Nævnet udtaler:

Klageren, som er født i 1970'erne, og som frem til 2015 havde arbejdet i 13 år som ufraglært produktionsmedarbejder, var i september 2015 involveret i et trafikuheld. Efter en sygemelding genoptog klageren arbejdet delvist, men han blev fuldt sygemeldt igen den 17/12 2015. Han anmeldte den 3/10 2016, at han efter ulykken var uarbejdsdygtig grundet gener efter hjernery-

stelse, PTSD og piskesmæld. Klageren er bosat i Sverige, og han har siden 19/8 2021 deltaget i et arbejdsmæssigt rehabiliteringsforløb, hvor han fra den 6/10 2021 har været i arbejdsstræning tre formiddage om ugen. Klageren øgede sin tid i rehabiliteringsforløbet til 9 timer om ugen.

Selskabet har ydet dækning fra den 1/7 2016 til den 31/1 2020, hvor selskabet har vurderet, at klageren ikke længere er berettiget til ydelser eller præmiefritagelse under henvisning til, at han ikke længere har et erhvervsevnetab på mindst 50 %. Selskabet har anført, at klagerens helbredsmæssige tilstand er væsentlig bedre end, hvad han har oplyst over for selskabet. Selskabet har derudover anført, at klageren i observationsmaterialet fremstår uden gener og fysiske begrænsninger, og at hans helbreds- og aktivitetsniveau ikke stemmer overens med hans egne oplysninger. Selskabet har også anført, at det fremgår af den neurologiske speciallægeerklæring af 2/10 2021, at der fysisk helbredsmæssigt intet er til hinder for, at klageren vender tilbage til arbejdsmarkedet.

Klageren har anført, at hans erhvervsevne fortsat er nedsat med mindst halvdelen. Han har videre anført, at selskabets observationer ikke viser ham udføre ting, som han skulle have oplyst, at han ikke kunne. Klageren har også anført, at det ikke har været muligt for ham at vende tilbage til arbejdsmarkedet eller blive arbejdsprøvet, og at han indtil videre alene har været i stand til at deltage i et rehabiliteringsforløb med 9 timer om ugen.

Selskabet har foretaget observationer af klageren den 25/2 2019, den 26/2 2019, fra den 25/9 2019 til den 27/9 2019, og fra den 7/10 2019 til den 9/10 2019, i alt 8 dage og har fremlagt observationsvideoer og observationsbeskrivelser. I observationsmaterialet ses klageren udføre sædvanlige dagligdagsaktiviteter. Klageren er de fleste dage observeret gående til og fra sin bil og sit hjem. Klageren er også observeret på indkøb i flere butikker. Han er derudover observeret spillende bold med et familiemedlem, hvor han småløber og sparker til en bold stående på ét ben. Klageren ses endvidere sidde på hug, løfte armene over skulder højde og bærende på

forskellige genstande, herunder indkøbsposer og kasser. Klageren fremstår på intet tidspunkt fysisk begrænset eller forpint, og han bevæger sig generelt i et højt tempo.

Af funktionsskema af 11/4 2019 fremgår, at klageren blandt andet har oplyst, at han har koncentrations- og hukommelsesbesvær, at han er moderat støj- og lysfølsom, og at han lider af moderat svimmelhed.

Af funktionsskema 2 af 24/6 2019 fremgår det, at klageren blandt andet har oplyst, at han ikke kan gå en hel dag, at han kan stå, men at han nogle gange mister balancen og bliver svimmel, at han kan cykle korte ture, at han kan køre bil en time ad gangen, at han kan bøje sig fremover, men at han nogle gange mister balancen og får ondt i venstre side af hovedet, at han ikke kan bøje sig bagover, og at han til dels kan sidde på hug, men at balancen her er dårligere end, når han ligger på knæ. Det fremgår videre, at klageren kan strække armene over hovedet, men ikke i længere tid ad gangen grundet spændinger i nakke og skulder, at han ikke kan løfte noget over skulderen, at han kan bære én pose med dagligvarer, og at hans gener i form af svimmelhed er konstant.

Af neuropsykologisk speciallægeerklæring af 25/10 2018 fremgår det, at "Vurdering af skånebehovet er primært hensyn til klientens begavelsesniveau og den aktuelle psykiske tilstand, hvor klienten fremstår krisepreget. Klienten har behov for max. ydre struktur. Vil være i stand til at arbejde en kortere tidsperiode ad gangen. De erhvervsmæssige krav synes alene at kunne øges i et roligt afgrænset tempo. Kan umiddelbart ikke pege på andre sociale eller behandlingsmæssige tiltag, der vil kunne bedre funktionsniveauet. På baggrund af undersøgelsen mener jeg således det resumerende og konkluderende kan anføres, at klienten har pådraget sig følger efter hjernerystelse. Klienten fremstår således med kognitive vanskeligheder, primært i form af svækket koncentration, indlæring og hukommelse samt mental udtrætning – hjerne-mæssig udtrætning. Den psykiske status findes primært præget af klientens noget 'forvirrede

tilgang'/tab af overblik, altså kriseprægede reaktioner, således at klientens evne til at samarbejde er nedsat/påvirket".

Af neurologisk speciallægeerklæring af 8/10 2019 fremgår det, at "Ved objektiv undersøgelse findes der nedsat bevægelighed i nakken samt nedsat følesans på venstre fod. Der er foretaget relevant udredning med skanninger og undersøgelser på hjerneskadecenter. Der findes overensstemmelse mellem de subjektive klager og de objektive fund. Der findes ikke sociale/psykiske forhold eller misbrug, som kan have indflydelse på tilstanden. Tilstanden vurderes som værende stationær med vedvarende skånebehov ift. de fleste arbejdsfunktioner".

Af neurologisk speciallægeerklæring af 2/10 2021 fremgår det, at "Der er en direkte sammenhæng mellem patientens egen oplevelse af forværring i kendte nakke- og rygsmerter og ulykken. Objektivt synes der at måtte være en klar bedring i symptomer siden anmeldelse til forsikring samt siden vurdering ved speciallæge idet objektiv undersøgelse ej giver anledning til fund af andet end muskulær palpationsømhed modsat tidligere fund af tvangsholdning og nedsat bevægelighed over columna. Man kan derved ikke objektivisere patientens egen oplevelse af svære smerter. Man kan ved dagens undersøgelse ikke afgøre om der fortsat er en forværring af tidligere nakke- og rygsmerter eller om tilstanden er stationær sammenlignet med før ulykken d. 16.9.2015. Kognitivt er der en direkte linje mellem udløsning af psykiske og kognitive symptomer og ulykken. Patienten har en ikke ubetydelig forudbestående angstproblematik og dertil en social situation som tvangsfrit må nævnes ikke at kunne være ubetydelig faktor set i kontekst med patientens psykiske og kognitive egen oplevelse af symptomer, som med al sandsynlighed må være en betydende faktor for at patienten har udviklet nogle så komplekse symptomer og udvikling af så udtalte kognitive vanskeligheder, efter en ulykke hvor der ikke har været tale om svært hovedtraume. Prognose: Der er i den fysiske helbredsmæssige forstand intet til hinder for at patienten returnerer til erhvervslivet. Prognosen for at returnere til arbejdsmarkedet i nogen grad synes god, særligt hvis man får iværksat langsom returnering og afprøvning af job af mere praktisk karakter. Patientens største udfordring i forhold til at returnere til arbejdsmarkedet synes at være mangel på uddannelse, begrænsning i begavelse, og svær

præmorbid psyke med kendt angstproblematik som synes at være et vedvarende problem for patienten".

Af udtalelse fra arbejdsmæssigt rehabiliteringsforløb fremgår det, at "[klageren] är inskriven i samverkansprojektet ... där han deltar i arbetslivsinriktad insats sedan 210819. ... Inledningsvis av inskrivningen hade [klageren] två aktiviteter per vecka: yoga och återhämtningsgrupp. Utöver detta fanns regelbundna samtal med undertecknad planerat. Nu arbetstränar han sedan 211006 i ... vi har på [rehabiliteringsforløb] tre förmiddagar per vecka. Han har utökat sin tid och är nu hos oss nio timmar per vecka. ... [Klageren] jobbar för närvarande med målen att hitta balans i vardagen mellan aktiviteter i och utanför hemmet. Även att finna möjliga arbetsuppgifter och anpassningar som passar honom framöver. Han har delmål i form att arbeta in vanan att ta korta pauser för att bibehålla energi och koncentration. Han har även delmålet att tydliggöra för arbetsledare när uppgifter inte passar och varför. I och med detta tränar han på att lära sig vilka uppgifter som sparar energi och är hanterbara och hållbara för just honom. [Klageren] har en god kommunikativ förmåga; han har bra närvaro och förmåga att passa planerade tider. Han utför de arbetsuppgifter han tilldelas med ett gott resultat".

Observationer og Internetundersøgelser

Klageren har anført, at selskabets brug af overvågning er bekymrende, og at han ønsker nævnets vurdering af "hvorvidt materialet, fortolkningen og ikke mindst de subjektive observationer er sket med rimelighed".

Nævnet finder, at observationsmaterialet kan indgå i nævnets behandling og afgørelse af sagen, idet nævnet finder, at observationerne ikke er foretaget på sådanne steder eller måder, eller at rapporterne i øvrigt indeholder sådanne oplysninger, at det vil være betænkeligt for nævnet at lade disse rapporter indgå i sin helhed som bevismateriale i nævnets behandling af denne sag.

Nævnet bemærker, at nævnet ikke herved har taget stilling til, om de foretagne observationer i enhver henseende måtte overholde den lovgivning eller de kodeks, som regulerer de foretagne observationer, idet dette vil være et offentligretligt anliggende mellem dem, der har foretaget observationerne – herunder selskabet, som har ladet observationerne udføre – og de myndigheder, som har ansvaret for at håndhæve disse offentligretlige regler.

Ophør af ydelser og præmiefritagelse.

Af forsikringsbetingelsernes punkt 6.1.1.1. fremgår det, at "Erhvervsevnen er nedsat i dækningsberettiget grad, hvis den forsikrede - efter PFA Pensions skøn - ikke længere er i stand til at tjene mere end 50 procent af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, anciennitet og alder. Bedømmelsen sker på grundlag af en helhedsvurdering under hensyn til den forsikredes helbredstilstand, uddannelse og tidligere beskæftigelse. Den forsikrede har ikke ret til løbende erhvervsevneforsikring og indbetalingssikring under ansættelse i en stilling, der finansieres helt eller delvist af det offentlige som følge af nedsat erhvervsevne, medmindre den generelle erhvervsevne er nedsat til 50 procent eller mindre af den fulde erhvervsevne, og den forsikredes indtjening (summen af arbejdsindtægt og eventuelle sociale og andre offentlige ydelser og tilskud) er nedsat til 50 procent eller mindre af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, anciennitet og alder".

Efter almindelige forsikringsretlige principper er det den, der rejser et krav, der skal bevise rigtigheden heraf.

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at klageren ikke har bevist, at hans generelle erhvervsevne efter den 31/1 2020 har været nedsat i dækningsberettigende grad, og at han med de rette skånebehov ikke vil være i stand til at arbejde mere end halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, anciennitet og alder.

Nævnet har lagt vægt på, at den neurologiske speciallæge i erklæring af 2/10 2021 har vurderet, at der intet fysisk helbredsmæssigt er til hinder for klagerens tilbagevendende til arbejdsmarkedet, at prognosen er god ved langsom returnering, og at klagerens største udfordring synes at være "mangel på uddannelse, begrænsning i begavelse, og svær præmorbid psyke med kendt angstproblematik som synes at være et gennemgående problem for patienten". Nævnet bemærker i den forbindelse, at det må lægges til grund, at klageren alene har psykiske skånebehov, hvilet ikke tilsiger, at klageren ikke skulle kunne arbejde mere end halv tid på det brede arbejdsmarked.

Nævnet har også lagt vægt på, at klageren er observeret 8 dage fra februar 2019 til oktober 2019, og at han i det fremlagte observationsmateriale ved udførelsen af dagligdags funktioner ikke ses fysisk begrænset, smertepåvirket eller påvirket af balanceproblemer.

Nævnet har også lagt vægt på, at klageren kun i meget begrænset omfang har været arbejdsprøvet i et rehabiliteringsforløb i 2019, hvorfor det ikke i tilstrækkelig grad er undersøgt, i hvilket omfang klageren kan arbejde inden for det bredere arbejdsmarked under iagttagelse af relevante skånehensyn.

Sagsbehandling og rådgivning

Klageren har anført, at selskabets rådgivning har været mangelfuld. Klageren har i den forbindelse anført, "når udbetalingen er stoppet, så tilbydes den stoppede en både dyr og dårlig forsikring, som den forsikrede uden indkomst har ingen eller ringe mulighed for, at kunne videreføre og skadeslidte modtager ingen eller mangelfuld information om konsekvenserne. Det skal i den forbindelse nævnes, at PFA ingen indsats har gjort for, at informere [klageren] om, hvad konsekvenserne ved manglende videreførelse er. [Klageren] er en syg mand og da [klageren] vendte retur og ønskede at videreføre, var meldingen, at [klageren] var for sent på den".

Selskabet har anført, at selskabet den 29/11 2019 oplyste klageren om mulighederne for at videreføre pensionsordning med forsikringsdækninger og opsparing, at selskabet anmodede klageren om at vende tilbage inden 31/4 2020, at selskabet henviste til forsikringsbetingelsernes afsnit om klagerens muligheder, og at klageren ikke henvendte sig til selskabet inden den 31/4 2020.

Af selskabets brev til klageren af 29/11 2019 fremgår, at "PFA opretholder Deres forsikringsdækninger frem til den 31. april 2020. De har herefter to muligheder: De kan vælge at indbetale til pensionsordningen. På den måde fortsætter Deres pensionsordning med forsikringsdækninger og opsparing. De skal dog være opmærksom på, at der kan ske ændringer i pensionsvilkår, priser og omkostninger, såfremt De vælger denne mulighed. Den anden mulighed er, at De får en fripolice, hvilket er en ordning, som De ikke indbetaler til, og hvor forsikringsdækningerne enten ophører eller nedsættes. Vælger De denne mulighed, trækker PFA udgifterne til fripolice fra Deres pensionsopsparing. Hvis De senere ønsker at indbetale til ordningen igen, sker det på de betingelser, der gælder til den tid og PFA vil også bede Dem om nye helbredsoplysninger. De bedes kontakte PFA's Rådgivningscenter på telefon 70 12 50 00 senest den 31. april 2020, hvis De ønsker at indbetale til pensionsordningen. Hører PFA ikke at indbetale til pensionsordningen fra Dem, ændres Deres pensionsordning til en fripolice".

Nævnet finder, at klageren ikke har bevist, at selskabet har givet mangelfuld eller vildledende rådgivning om muligheden for at videreføre ordningen. Nævnet kan derfor ikke på et erstatningsretligt grundlag pålægge selskabet at yde erstatning.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at klageren i brev af 29/11 2019 blev oplyst om mulighederne for at videreføre ordningen, at selskabet gav klageren en frist for svar på 5 måneder, og at klageren herefter ikke kontaktede selskabet.

Ankenævnet *for* Forsikring

42.

96388

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Jens Kruse Mikkelsen

formand